

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Φιλοσοφική Σχολή – Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
ΙΑ 02 «Εισαγωγή στην Αιγαιακή Προϊστορία»

*Η κατάρρευση του ανακτορικού συστήματος
και ο μετανακτορικός κόσμος
εποπτικό υλικό για την υποβοήθηση της μελέτης*

Βασίλης Πετράκης

Ζητήματα που εμπλέκονται στη μελέτη της κατάρρευσης των ανακτόρων

- *Τί ακριβώς κατέρρευσε;*
- *Πόσο ευάλωτες ήταν τελικά οι Μυκηναϊκές ανακτορικές οικονομίες;*
- *Γιατί οι συγκεκριμένες καταστροφές ήταν οι τελικές;*
- *Γιατί δεν ξαναχτίστηκαν ανάκτορα;*
- *Τί και γιατί επιβιώνει από την κατάρρευση;*

Αν και τα ‘ανάκτορα’ ήταν *οι* μείζονες κοινωνικο-οικονομικοί θεσμοί του νοτίου Αιγαίου καθ’ όλη τη Χαλκοκρατία, η κατάρρευσή του δεν σήμανε το τέλος του Μυκηναϊκού πολιτισμού, αλλά τον τελευταίο *μεγάλο μετασχηματισμό* του

Κρίσιμοι υπαινιγμοί

Οι πινακίδες Γραμμικής Β δεν είχαν ψηθεί εκούσια

Όλα τα γνωστά παραδείγματα προέρχονται από ορίζοντες καταστροφής με φωτιά

Αν οι ορίζοντες αυτοί δεν αντιπροσωπεύουν ατυχήματα αλλά εχθρικές ενέργειες, τότε ίσως τα ανάκτορα να ήταν σε κάποια επιφυλακή και αυτό να ανακλάται στα γραπτά τεκμήρια

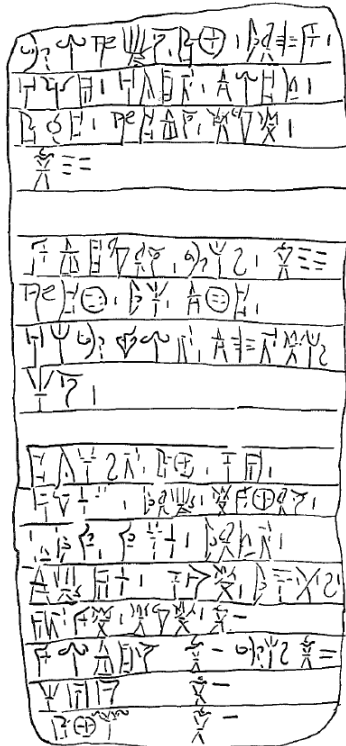
Προσοχή:

Είναι πολύ δύσκολο (ίσως θεωρητικά αδύνατο) να διακρίνει κανείς με βεβαιότητα μεταξύ ‘κανονικών’ και ‘έκτακτων’ δράσεων στα κείμενα που έχουν σωθεί...

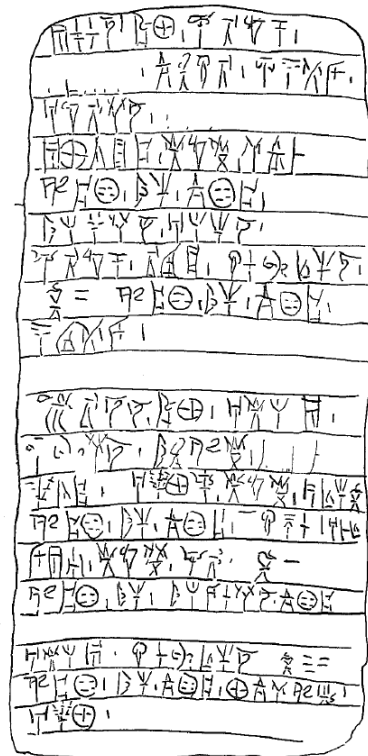
Οι πινακίδες o-ka της Πύλου

Η στρατιωτική ερμηνεία τους εδράζεται κυρίως στην ερμηνεία του όρου o-ka ως /orkhā/

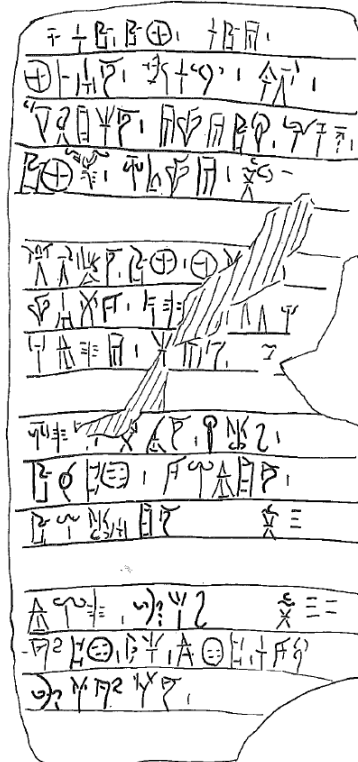
Αναφέρονται e-ri-ko-wo /erikowoi/ ως επικουρικές δυνάμεις φύλαξης που δείχνουν μια μάλλον κρίσιμη κατάσταση στις παραμονές της καταστροφής του ανακτόρου

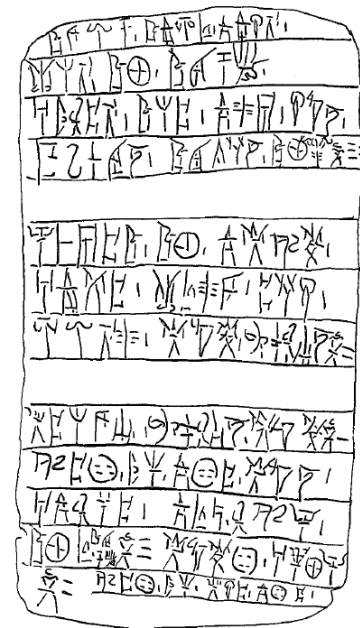
An 654

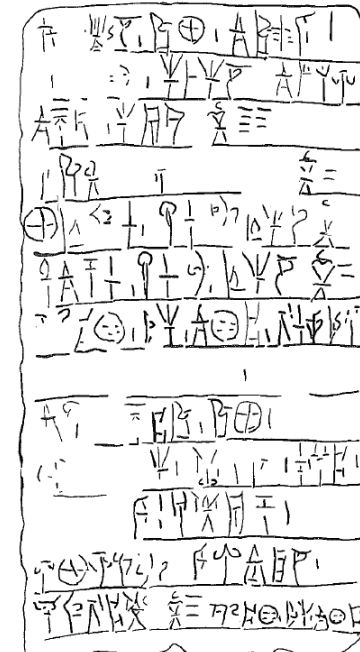
An 656

An 519

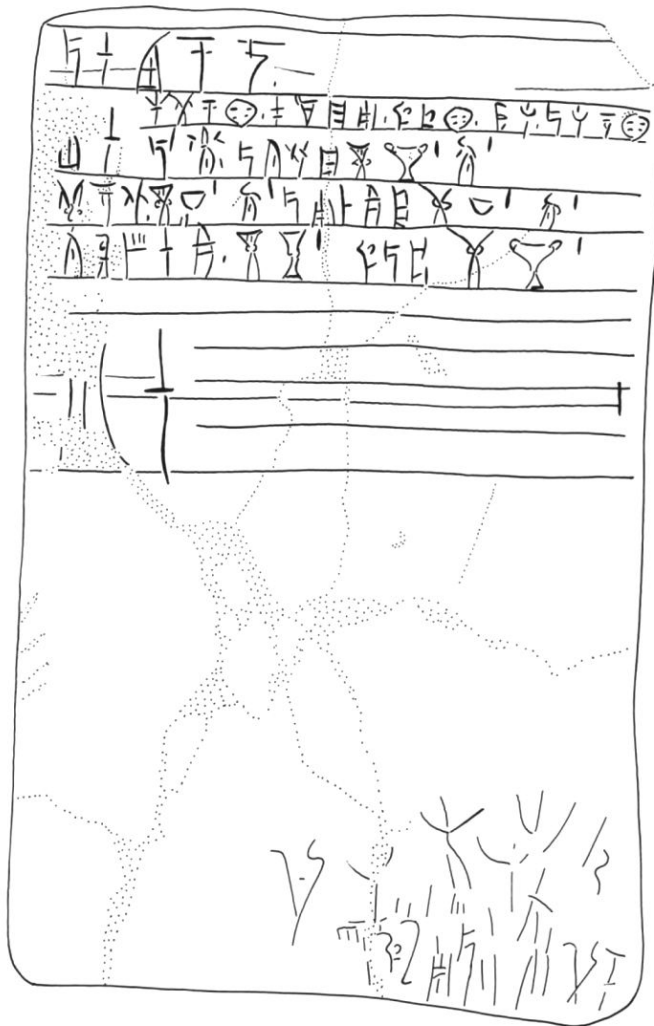
An 657

An 661

PY Tn 316

recto

Η πινακίδα PY Tn 316

Η κρίση του John Chadwick ότι αυτή η πινακίδα αποτελεί “the most disgraceful piece of handwriting to have come down to us” και η υπόθεση ότι ο όρος *po-re-na* αναφερόταν

σε *θύματα ανθρωποθυσίας* κυριαρχούσε στην ερμηνεία της πινακίδας

Contra:

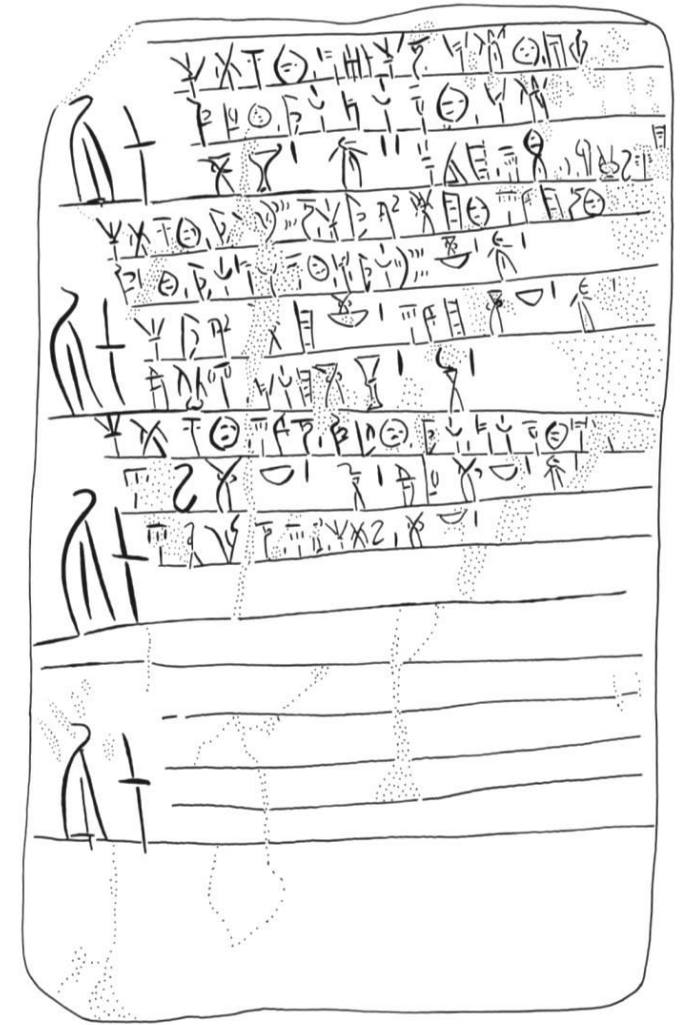
Ο Thomas Palaima έχει δείξει πειστικά ότι η **Tn 316**

είχε ήδη γραφεί και αρχειοθετηθεί αρκετά πριν την καταστροφή·

η ερμηνεία των *po-re-na* παραμένει ασαφής

PY Tn 316

verso

Κύριες τάσεις εξήγησης της κατάρρευσης

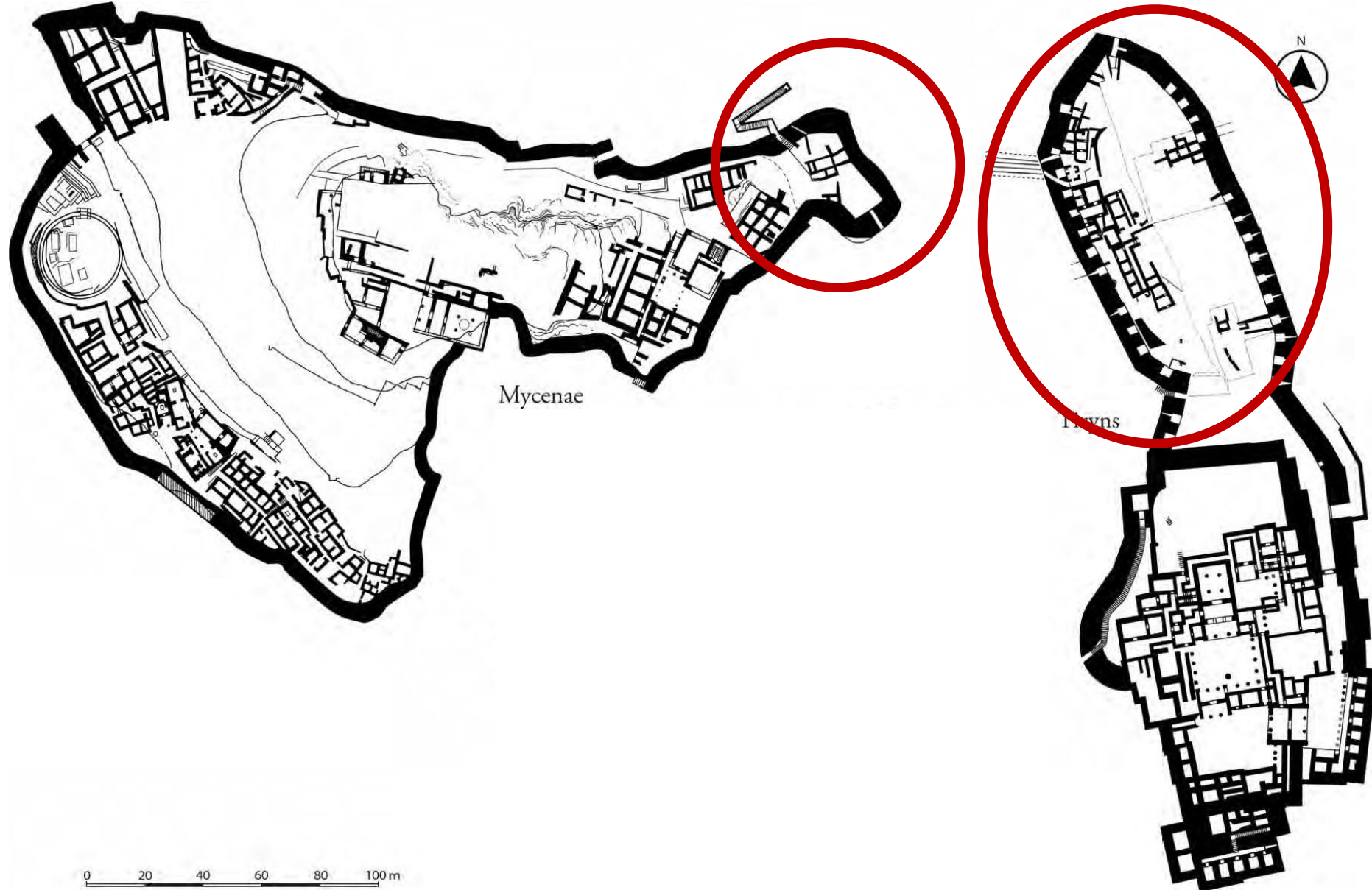
- Διαδοχικοί σεισμοί (“earthquake storm”) στην Ανατολική Μεσόγειο
- Περίοδοι ξηρασίας μεγάλης διάρκειας που διέλυσαν την αγροτική οικονομία, γεννώντας εξεγέρσεις εντός των ανακτορικών κρατών
- Κινήσεις πληθυσμών εντός του Αιγαίου και από άλλες περιοχές
- Θεωρίες ‘κατάρρευσης συστημάτων’ όπου τα ανάκτορα φέρονται να κατέρρευσαν εξαιτίας δομικών εγγενών χαρακτηριστικών τους

Καταστροφές στα μέσα του 13^{ου} αι.

... αποκρίσεις στα επόμενα χρόνια

- Ενδείξεις σημαντικών καταστροφών σε αρκετά μεγάλα κέντρα (μερικές αποδίδονται σε σεισμούς)
- ‘Αμυντικές’ επεκτάσεις ή μετασκευές σε ανακτορικά κέντρα (επέκταση σε Κάτω Ακρόπολη Τίρυνθας, ΒΑ επέκταση Μυκηνών, περιορισμοί πρόσβασης στο συγκρότημα της Πύλου, πρόσβαση σε υπόγειες κρήνες) δείχνουν αβεβαιότητα
- Ανασφάλεια ή επίδειξη; *Γιατί όχι και τα δύο;*

Τελευταίες προσθήκες: οι Αργολικές ακροπόλεις στην ΥΕ ΙΙΒ2

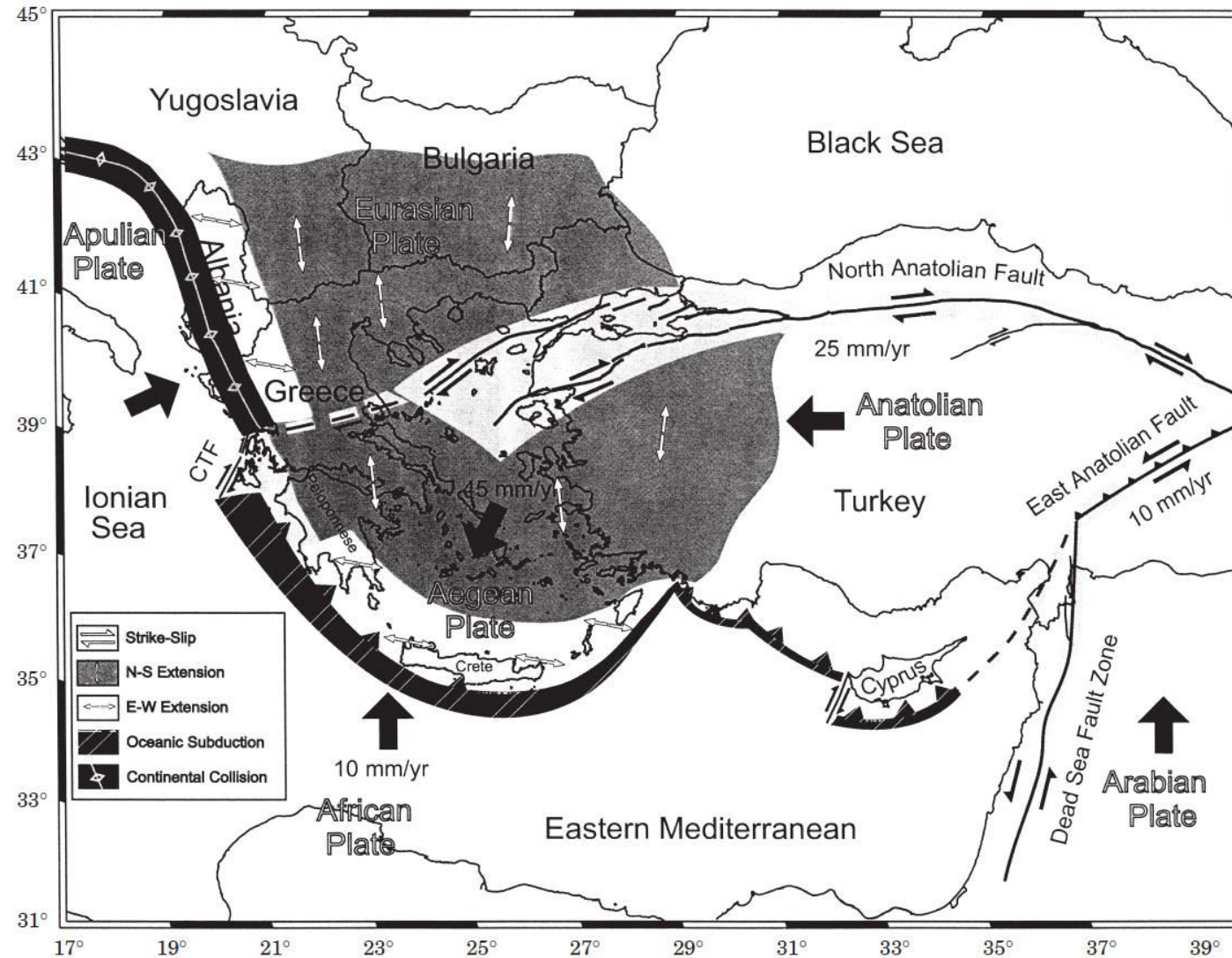
Επάνω Εγκλιανός (Πύλος)
Τα κατάλοιπα της ΥΕ ΙΙΒ ύστερης
(κατά Μ. Nelson)

*Το ανάκτορο της Πύλου
κλείνεται στον εαυτό του*

*Παρατηρούμε τις φραγές
εισόδων και τον περιορισμό
πρόσβασης
στους ανακτορικούς χώρους*

Μια φυσική εξήγηση; Έντονη σεισμική δραστηριότητα στην Ανατολική Μεσόγειο

Ενδείξεις σεισμικών καταστροφών

Μυκήνες →
Οικία Παναγιάς Ι
πάνω: Δωμάτιο 5
κάτω: είσοδος δωματίου

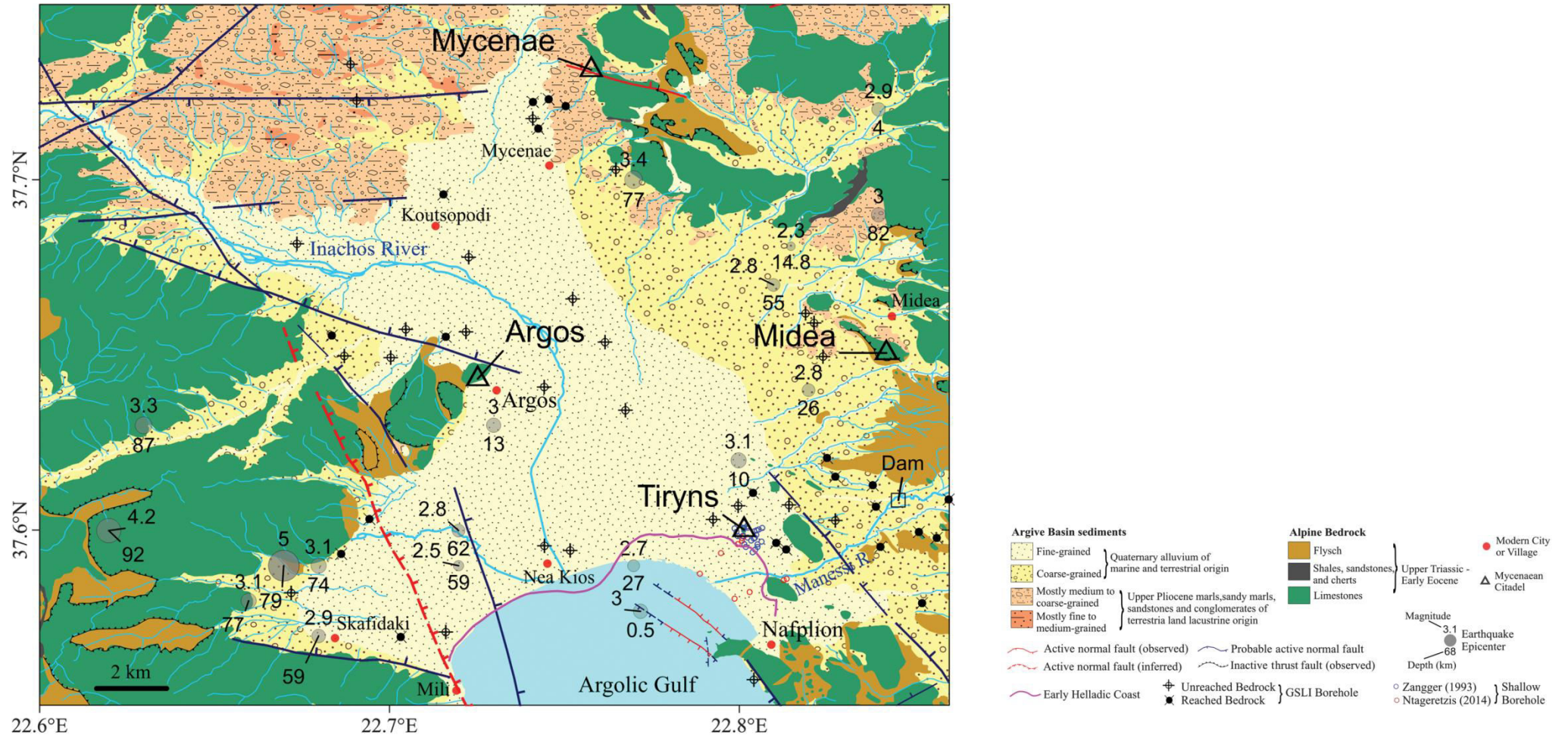

Τιρυνθα
↓ Κτήριο X

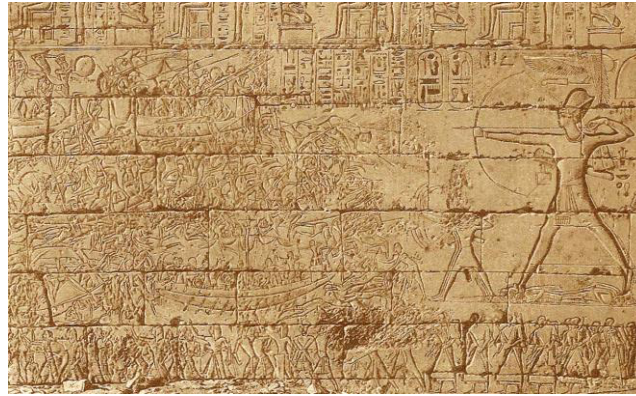
Reassessing the Mycenaean Earthquake Hypothesis: Results of the HERACLES Project from Tiryns and Midea, Greece

by Klaus-G. Hinzen, Joseph Maran, Hector Hinojosa-Prieto,* Ursula Damm-Meinhardt, Sharon K. Reamer, Jana Tzislakis, Kilian Kemna, Gregor Schweppe, Claus Fleischer, and Katie Demakopoulou

Η επιδρομή των ‘Λαών της Θάλασσας’

Στηριζόμαστε κυρίως στην προπαγάνδα του Ραμσή III (επιγραφές και ανάγλυφα Medinet Habu για το 8^ο έτος της βασιλείας του = 1177 π.Χ.):

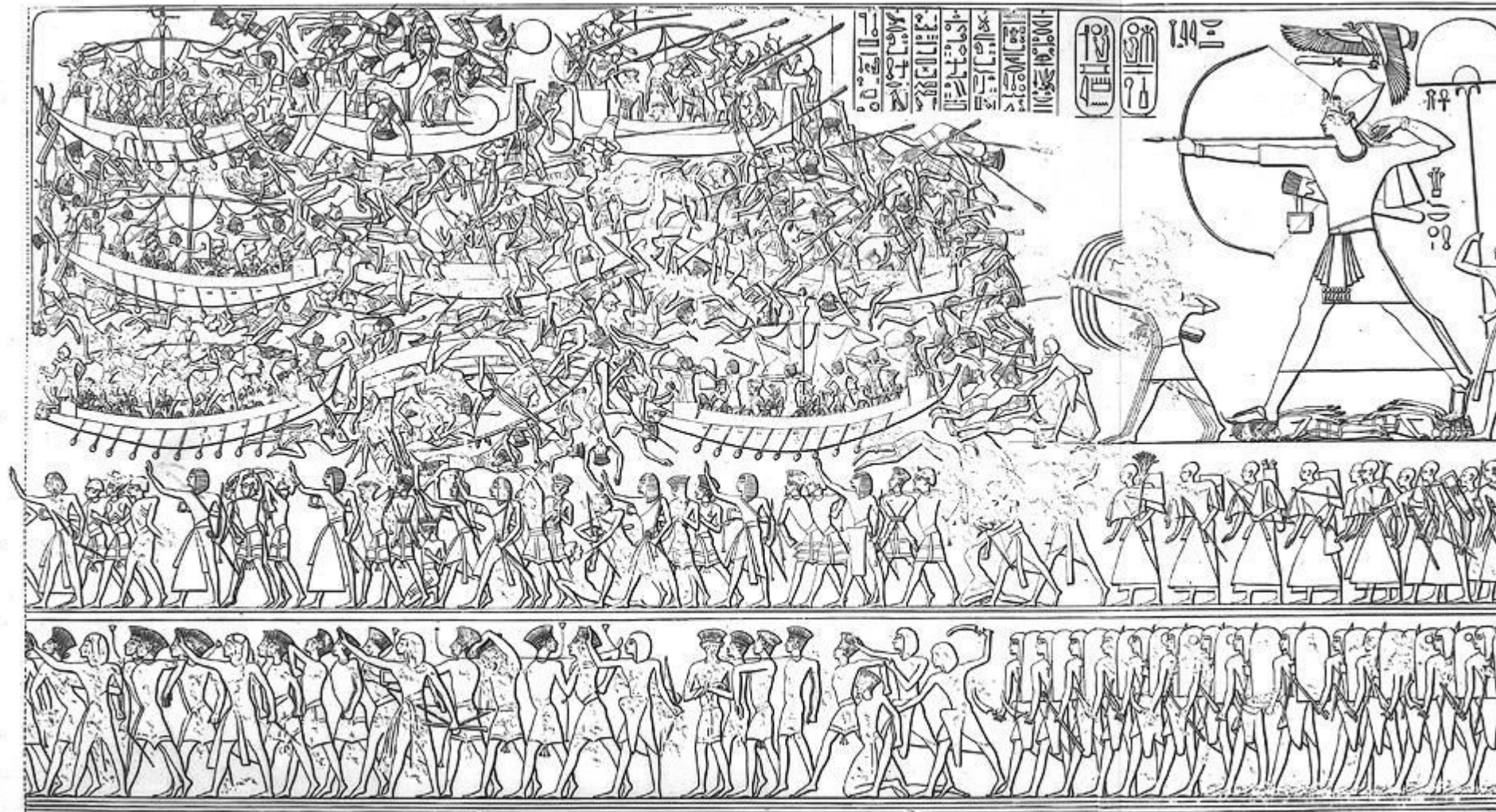

- η αναγραφόμενη εκεί διαδρομή είναι μάλλον αξιόπιστη («Hatti, Qode, Karkhemiš, Arzawa, Alashiya»)
- η εθνολογική σύσταση είναι επίσης αξιόπιστη («Peleset, Tjeker, Šekeleš, Denyen, Wešeš»)
- ο στόχος όμως (η εισβολή παρουσιάζεται ως κακόβουλη σχεδιασμένη εισβολή), η ισχύς και η έκταση της καταστροφικής δύναμης μάλλον είναι υπερβολικές

Η επιδρομή των ‘Λαών της Θάλασσας’

Η επιδρομή των ‘Λαών της Θάλασσας’

Η διατάραξη των εμπορικών δρόμων

Μπορούμε να εικάσουμε ότι η διακοπή του εμπορίου λόγω των ταραχών σχετίζεται με την κατάρρευση των ανακτόρων;

Έχει επίσης υποτεθεί ότι η περίοδος αυτή βλέπει την κυριαρχία ανεξάρτητων εμπόρων που δρούσαν εκτός ανακτορικού ελέγχου

Αυτά, βεβαίως, προϋποθέτουν ότι ο έλεγχος του εμπορίου ήταν ζωτικής σημασίας για τα ανάκτορα, κάτι που δεν προκύπτει άμεσα από τις πινακίδες

Χανααντικός αμφορέας
Θολωτός τάφος του Μενιδίου
ΥΕ ΙΙΒ

»Friede den Hütten, Krieg den Palästen!«
– In the Bronze Age Aegean

Reinhard Jung

Μια εξέγερση κατά των
ανάκτων;

Κατανομή των ιχνών πυράς στην
Τίρυνθα →

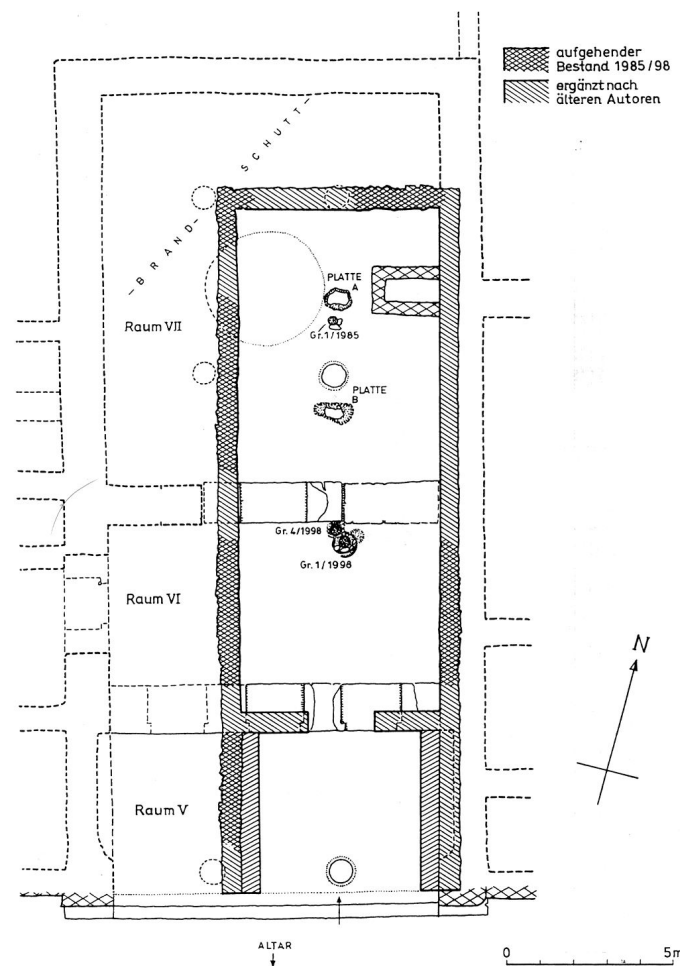
Το τέλος των Αιγαιακών γραφών

➤ Ο λειτουργικός και συναφειακός περιορισμός της Γραμμικής Β γίνεται, τελικά, ο κρίσιμος παράγοντας:

Η Γραμμική Β υπήρξε ανακτορικό εργαλείο και *γι' αυτό* χάθηκε μαζί με τα ανάκτορα

Παρά τις αποσπασματικές και κατ' εξαίρεση αναβιώσεις της ανακτορικής αίγλης (βλ. Κτήριο T του 12^{ου} αι. π.Χ. στην Τίρυνθα) *δεν υπήρξε ποτέ προσπάθεια αναβίωσης της Γραμμικής Β*

“Das Megaron im Megaron”
Κτήριο T, Τίρυνθα
12^{ος} αι. π.Χ.

Το τέλος των Αιγαιακών γραφών

- Με τη Γραμμική Β να έχει πρακτικά αντικαταστήσει κάθε προηγούμενο σύστημα, η παύση χρήσης της σήμανε και την κατάργηση της γραφογνωσίας εν γένει στο Αιγαίο, μέχρι την επινόηση του αλφαβήτου
- Κάθε Αιγαιακή γραφή φαίνεται ότι πάντοτε λειτουργούσε παράλληλα με μια ισχυρή προφορική παράδοση και μια σύνθετη εικονογραφική ‘γλώσσα’ που ποτέ δε χρησιμοποίησε τη γραφή ως υποβοήθημα

Ο γενναίος καινούργιος (Μετανακτορικός) κόσμος περ.1190 έως περ. 1070 π.Χ.

- Η διοικητική ή οποιαδήποτε άλλη χρήση της γραφής παύει: ο Αιγαιακός κόσμος γίνεται για πρώτη φορά κατά τη 2^η χιλιετία εντελώς προϊστορικός
- Γενικός κανόνας: όσο πιο ‘δεμένο’ με το ανάκτορο ήταν κάτι, τόσο λιγότερες πιθανότητες επιβίωσης είχε ... αυτό φαίνεται να ισχύει για τις τέχνες, τους θεσμούς αλλά και το τεχνικό λεξιλόγιο των πινακίδων και την ίδια τη γραφή
- Η διακόσμηση της γραπτής κεραμικής παίρνει τη θέση του κύριου φορέα της εικονογραφίας (κάτι περισσότερο εμφανές στην ΥΕ ΙΙΙΓ Μέση)
- Η πολιτική και πολιτισμική διάσπαση ανακλάται στις έντονες τοπικές τάσεις, του Μετανακτορικού κόσμου: η ομοιογένεια του ανακτορικού κόσμου (η συχνά ονομαζόμενη ‘κοινή’) δεν υπάρχει πλέον
- Τα ταφικά έθιμα και η αρχιτεκτονική εμφανίζουν χαρακτηριστικά που επιφανειακά μοιάζουν να δείχνουν ‘επαναφορά’ στην ΜΕ φάση (θεωρία ‘Ελλαδικού υποστρώματος’)

Πολιτισμικές καινοτομίες;

Η Χειροποίητη Στιλβωτή Κεραμική
(γνωστή ως 'Βαρβαρική' ή 'Δωρική')
Κοράκου (Κορινθία)
ΥΕ ΙΙΓ Πρώιμη

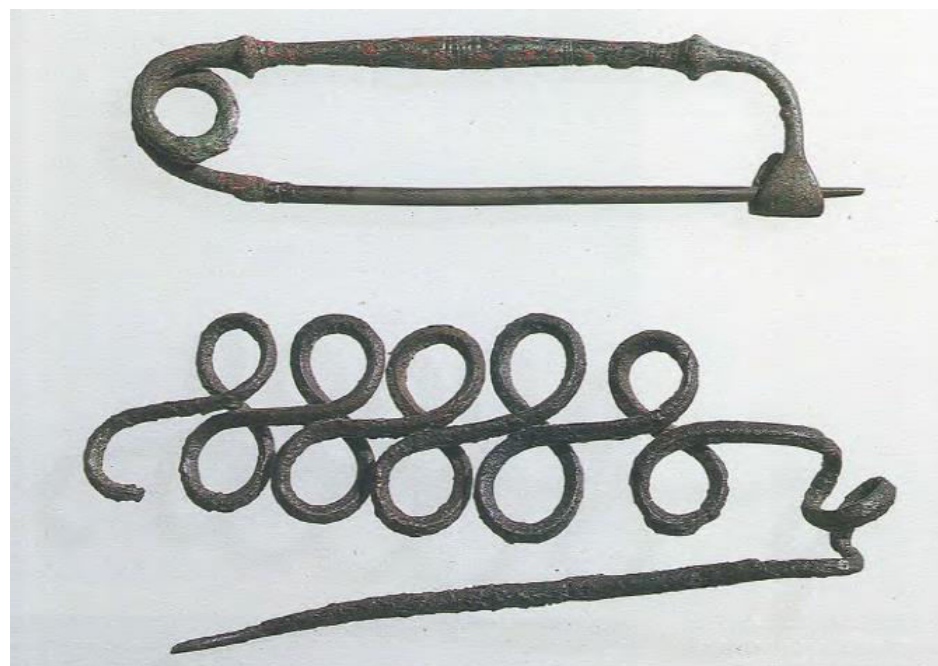

Μενελάιο (Λακωνίας)
ΥΕ ΙΙΒ ύστερη/ ΙΙΓ Πρώιμη

Πολιτισμικές καινοτομίες;

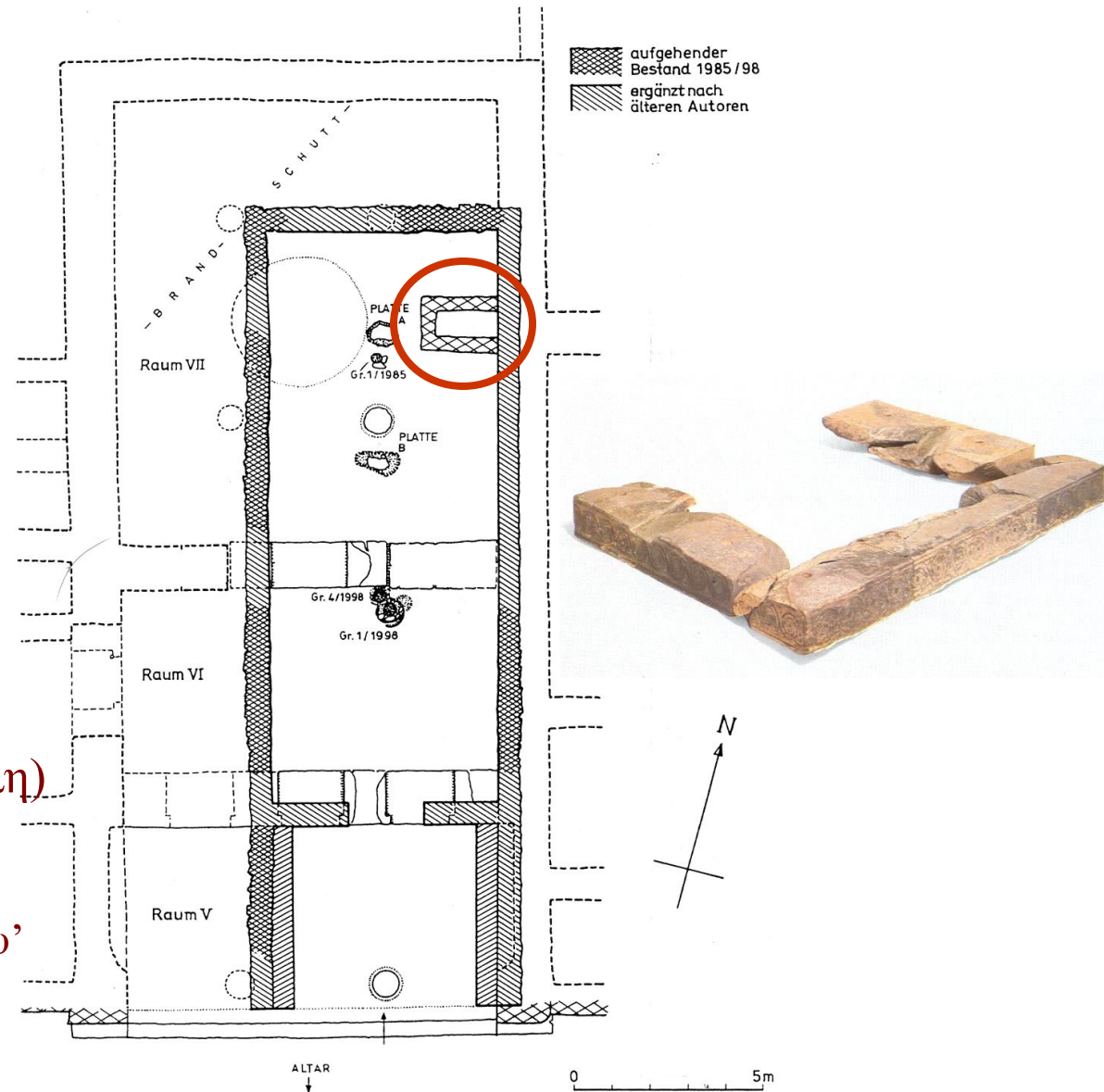
Μήτρα για πέλεκυ του τύπου “winged-axe”
Μυκήνες
‘Οικία του Λαδεμπόρου’
ΥΕ ΙΙΒ1

Χάλκινες πόρπες
άνω: Τείχος Δυμαίων (Αχαΐα)
κάτω: Διακάτα (Κεφαλληνία)

Κόντρα στο ρεύμα της ιστορίας: το Κτήριο T στην Τίρυνθα

Τίρυνθα (Άνω Ακρόπολη)
Κτήριο T
κτισμένο στα ερείπια
του ανακτορικού 'μεγάρου'
12^{ος} αι. π.Χ.

Τίρυνθα
χρυσό δακτυλίδι από
τον 'Θησαυρό'

Τίρυνθα
Αναπαράσταση του
'Θησαυρού' όπως
βρέθηκε το 1915
(κατά J. Maran)

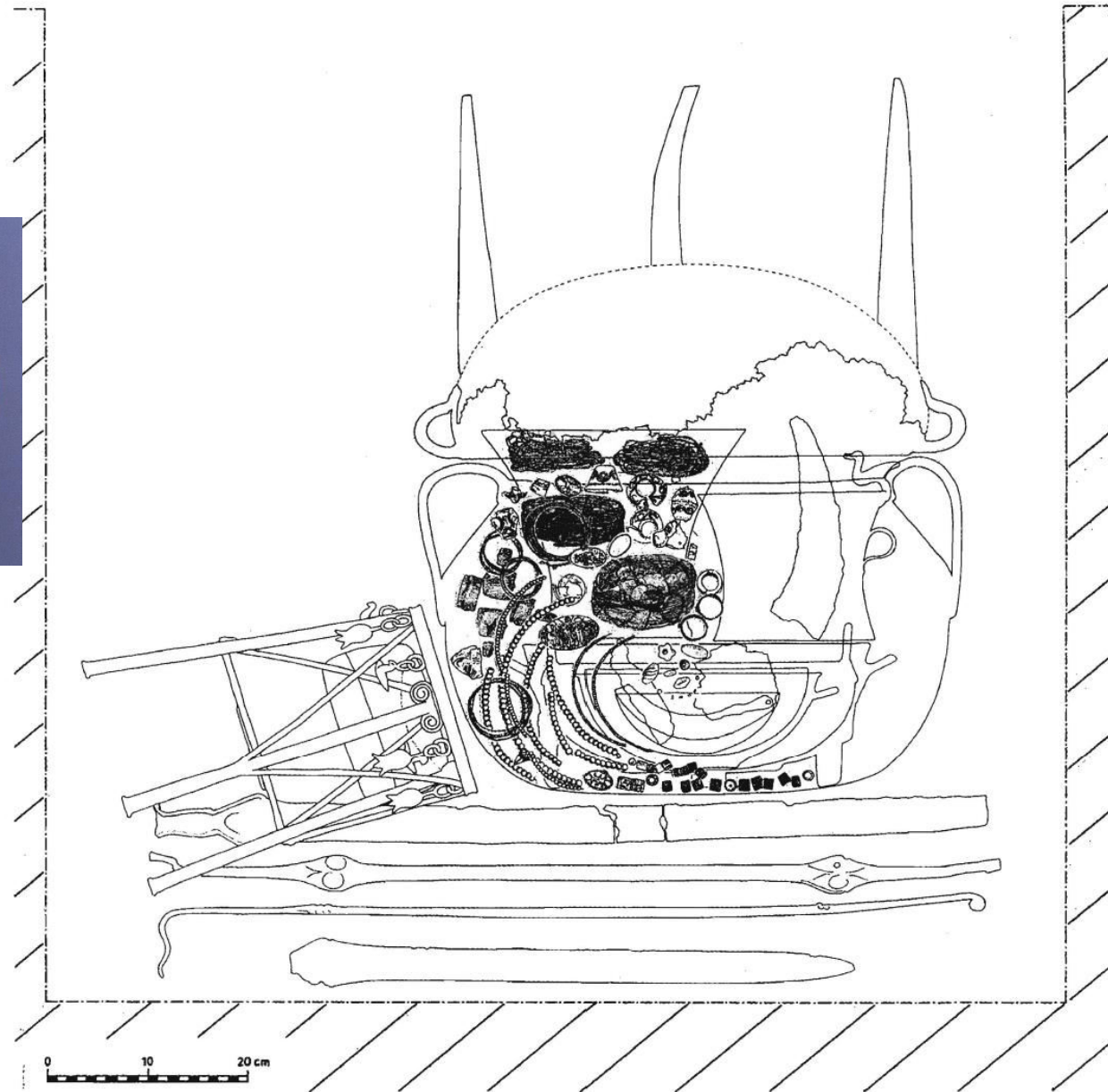
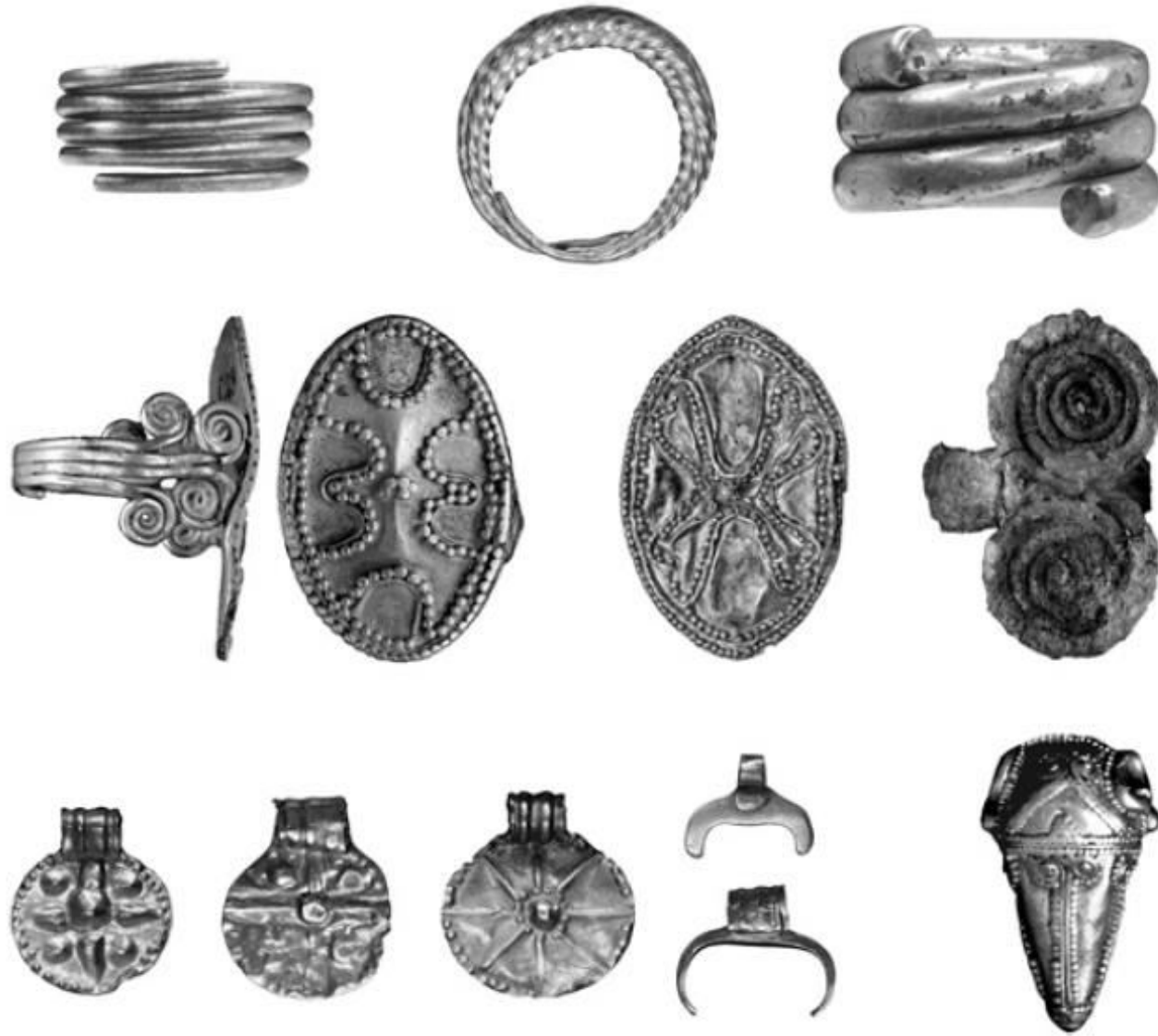

Figure 8.1 Reconstruction of the Tiryns treasure (drawing by Klaus Messmer).

Κοσμήματα της Μετανακτορικής εποχής
(πηγή: Ε. Κωνσταντινίδη-Συβρίδη 2020, fig. 3.10.2)

Ταφή πολεμιστή της ΥΕ ΙΙΙΓ Ύστερης
Κουβαράς Φυτιές

Είφος τύπου Naue II
(εδώ παράδειγμα από την Ανθεια Αχαΐας, ΥΕ ΙΙΙΓ Πρώιμο περιβάλλον)

Καύσεις

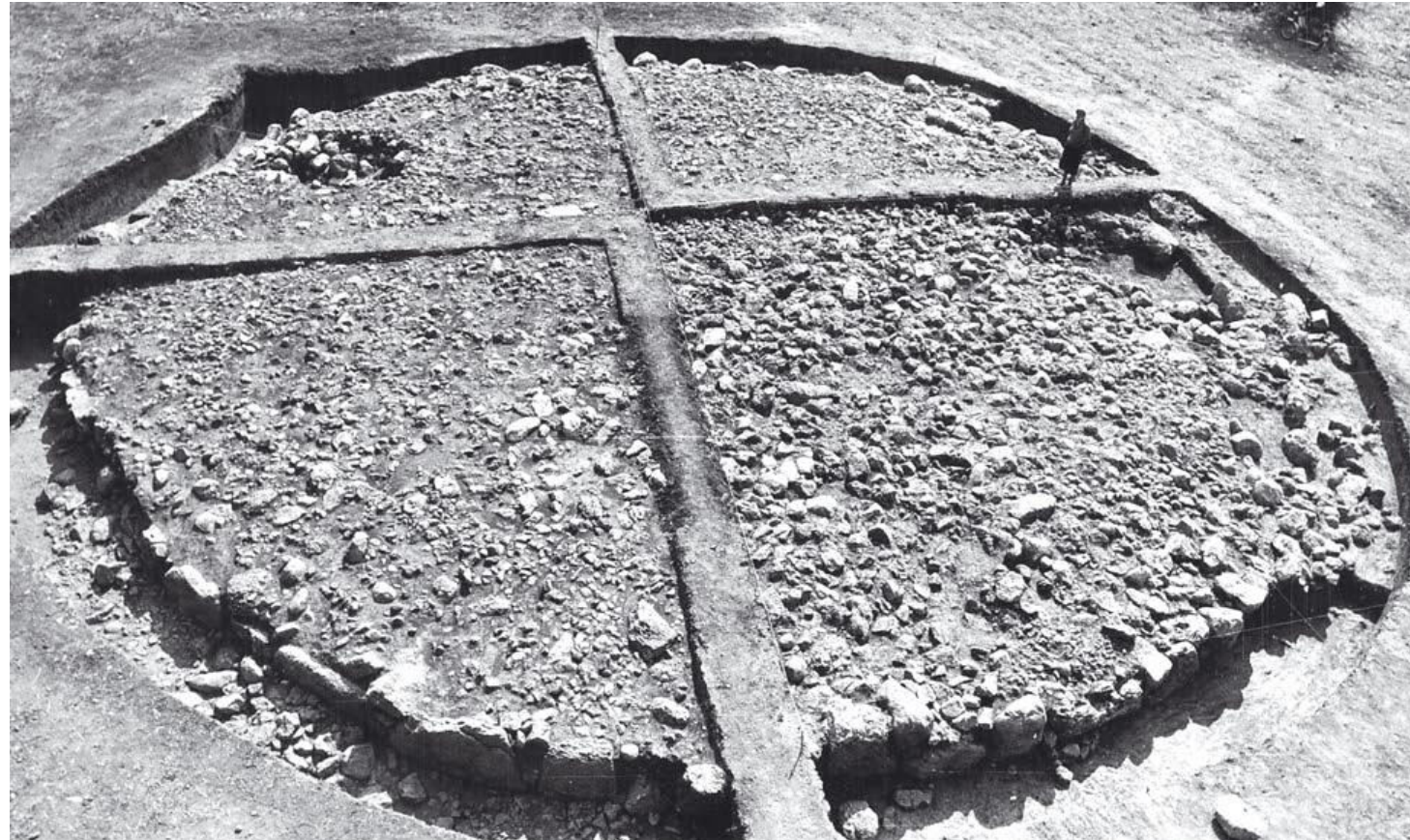
- Σπανιότατες πριν το τέλος της ΥΕ ΙΙΒ
- Πιθανή προέλευση του εθίμου από την Ανατολία (Müskebi κοντά στην Αλικαρνασσό· σποράδην στα Δωδεκάνησα)
- Ιταλική ή Βαλκανική επίδραση δεν μπορεί να αποκλειστεί

Κατανομή καύσεων κατά τις
μετανακτορικές φάσεις
ΥΕ/ ΥΜ ΙΙΓ-Υπομυκηναϊκών/
Υπομινωικών)
στο Αιγαίο
(κατά F. Ruppenstein)

Καύσεις

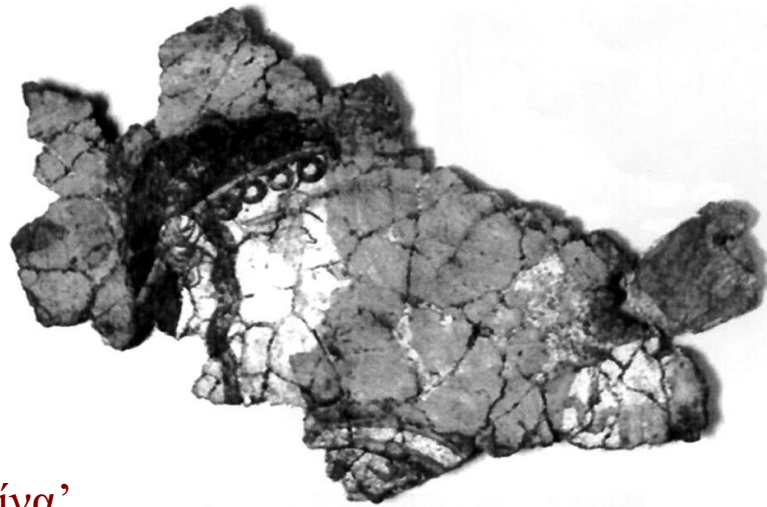
- Σπανιότατες πριν το τέλος της ΥΕ ΙΙΒ
- Πιθανή προέλευση του εθίμου από την Ανατολία (Müskebi κοντά στην Αλικαρνασσό· σποράδην στα Δωδεκάνησα)
- Ιταλική ή Βαλκανική επίδραση δεν μπορεί να αποκλειστεί

Χάνια (Μυκήνες)
Τύμβος με καύσεις
ΥΕ ΙΙΓ

‘Ο Κρατήρας των Πολεμιστών’
ΥΕ ΙΙΙΓ Μέση
Μυκήνες

‘Γυναίκα με κρίνα’
Θραύσμα τοιχογραφίας σχετιζόμενο με ΥΕ ΙΙΙΓ δάπεδο
Μυκήνες ‘Θρησκευτικό Κέντρο’

Γραπτή επιτύμβια στήλη
από θαλαμωτό τάφο των Μυκηνών

1
Πυκνός Ρυθμός (Close Style)

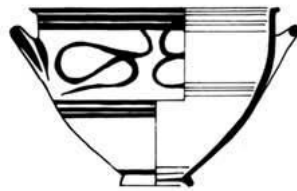
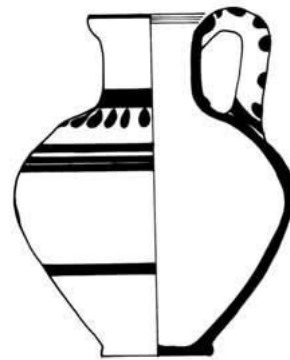
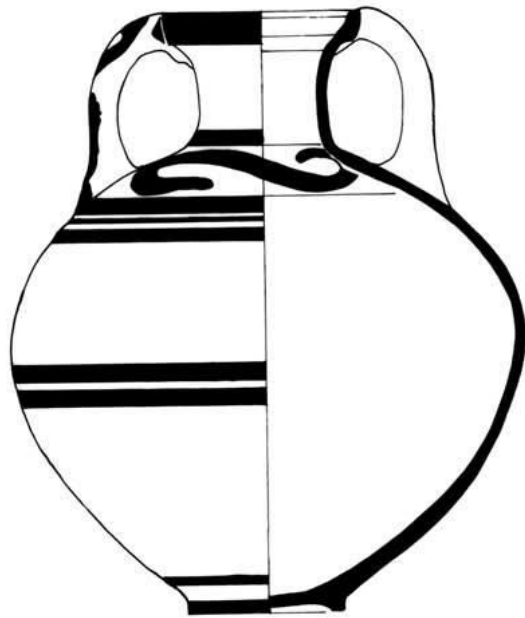
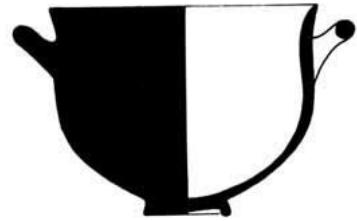
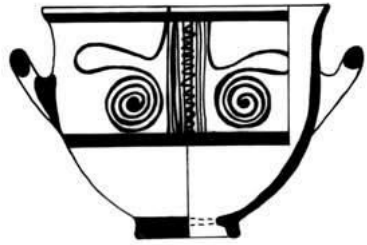
2
Πολυποδικός Ρυθμός (Octopus Style)

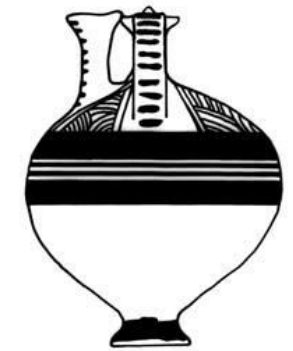
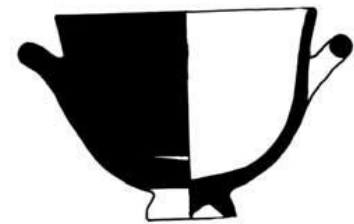
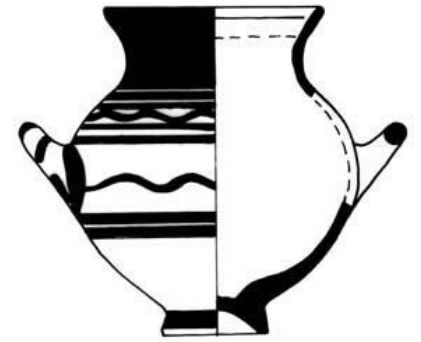
Κροσσωτός Ρυθμός (Fringed Style)
ΥΜ ΙΙΙΓ

Εξεζητημένη διακοσμημένη κεραμική της Μετανακτορικής εποχής

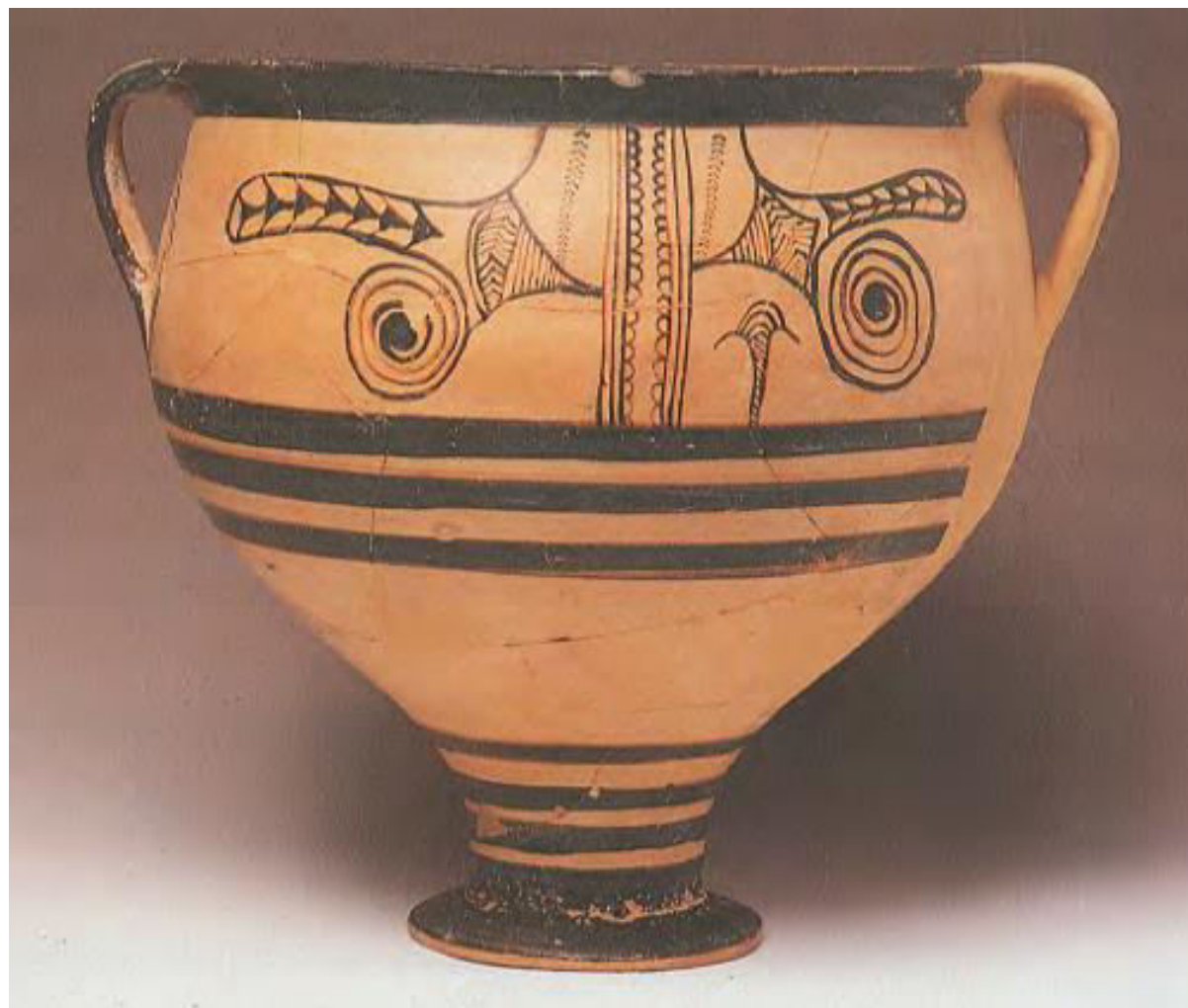
ΥΕ ΙΙΙΓ Πρώιμη και Μέση

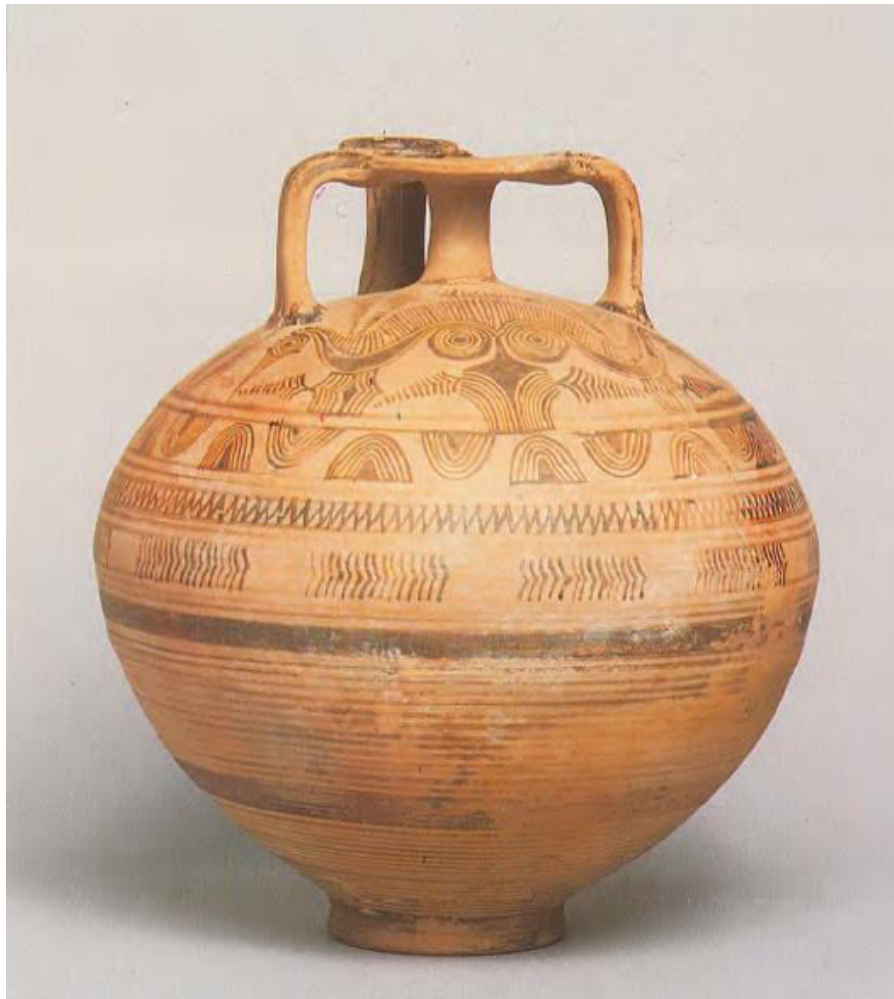
ΥΕ ΙΙΙΓ Ύστερη και Υπομυκηναϊκή

Χαρακτηριστική διακοσμημένη κεραμική της Μετανακτορικής εποχής

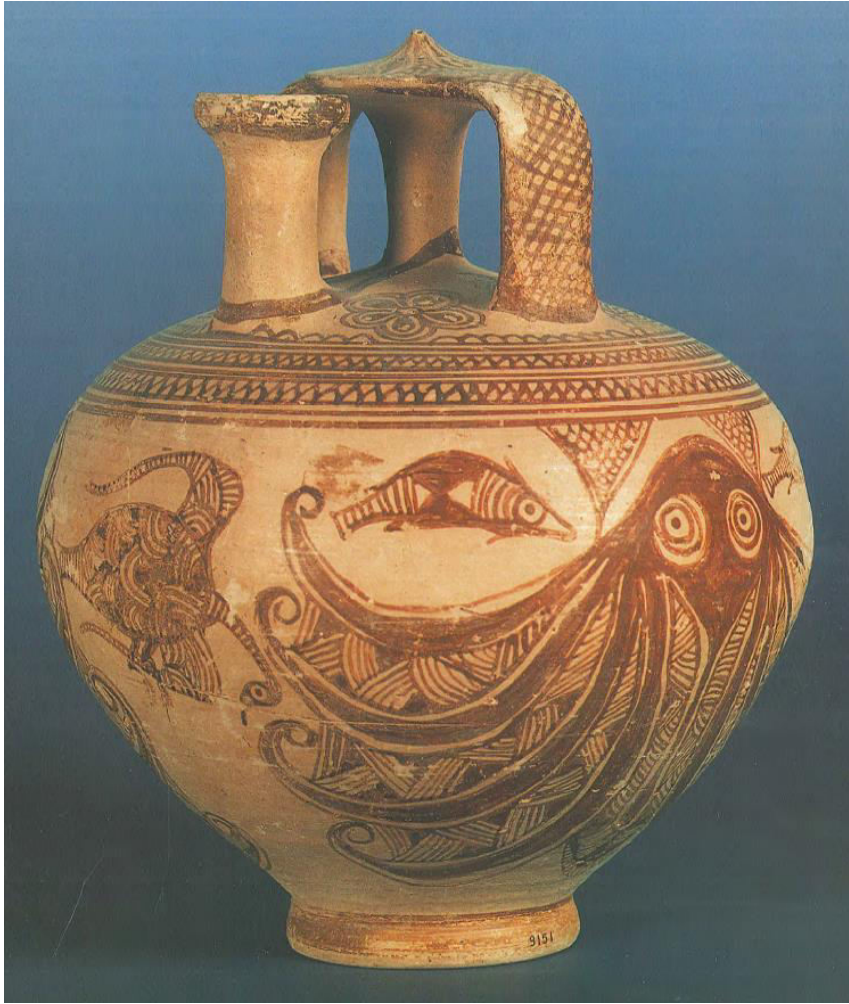

ΥΕ ΙΙΓ Πρώμη
κρατήρας
Κουκουναριές Πάρου

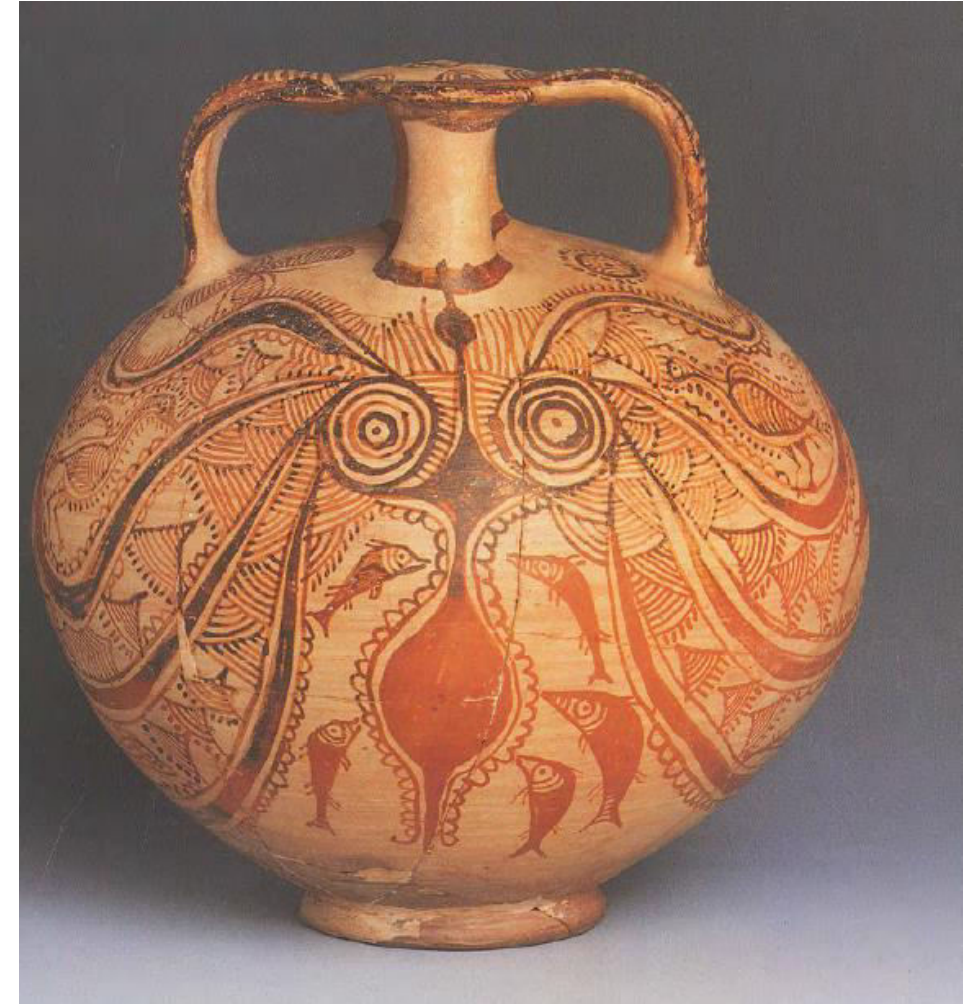

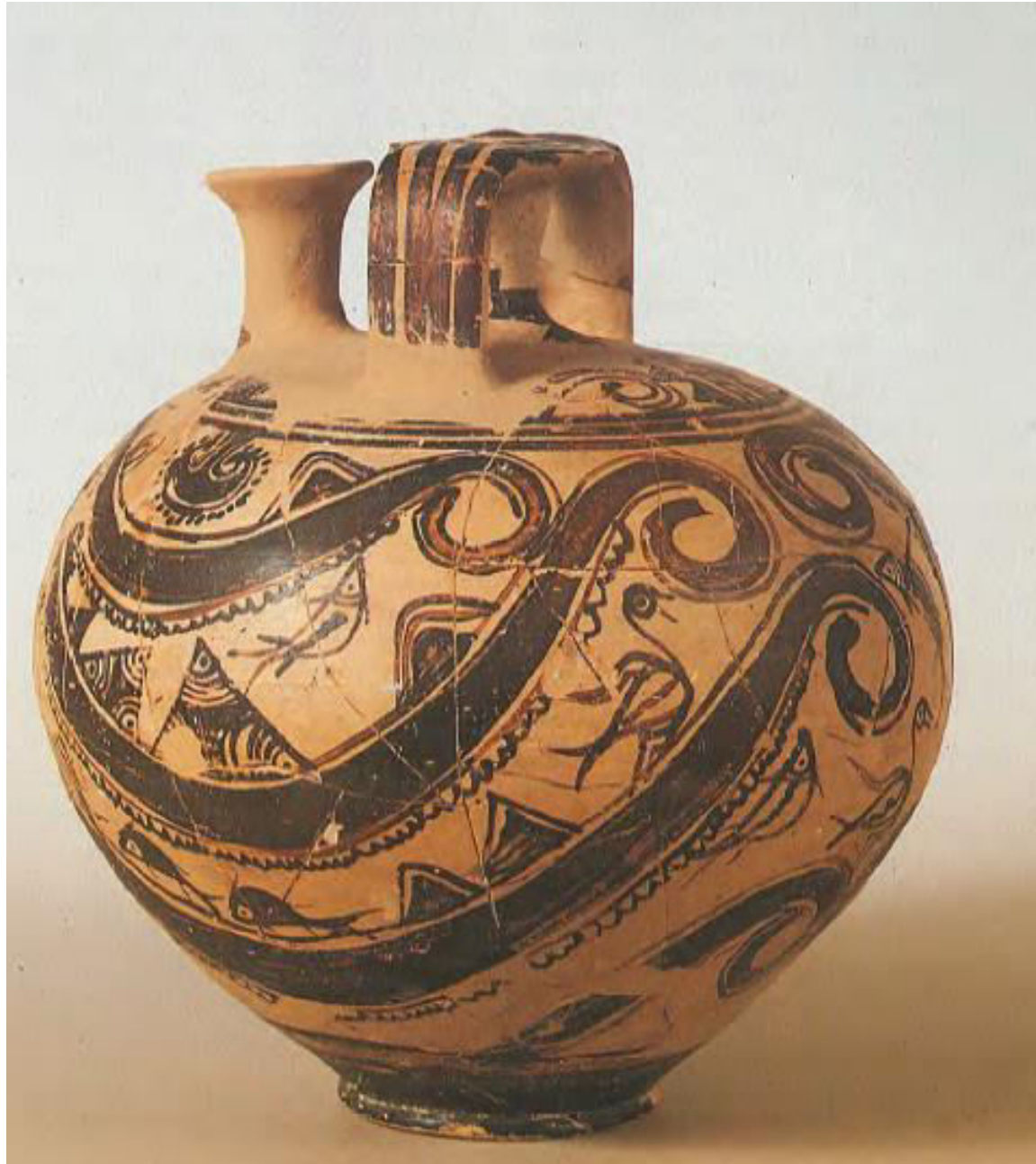
ΥΕ ΙΙΙΓ
ψευδόστομος αμφορέας
‘Πυκνού Ρυθμού’
Παλαιόκαστρο Αρκαδίας

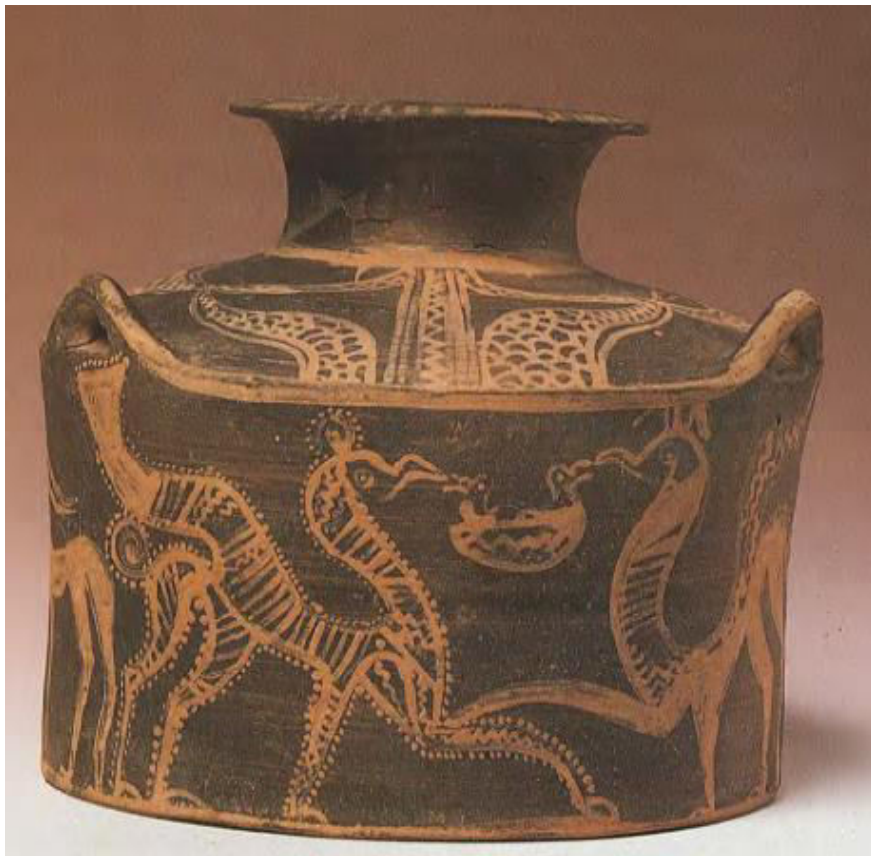

ΥΕ ΙΙΓ Μέση
ψευδόστομος αμφορέας
'Πολυποδικού Ρυθμού'
Περατή (Αττική)

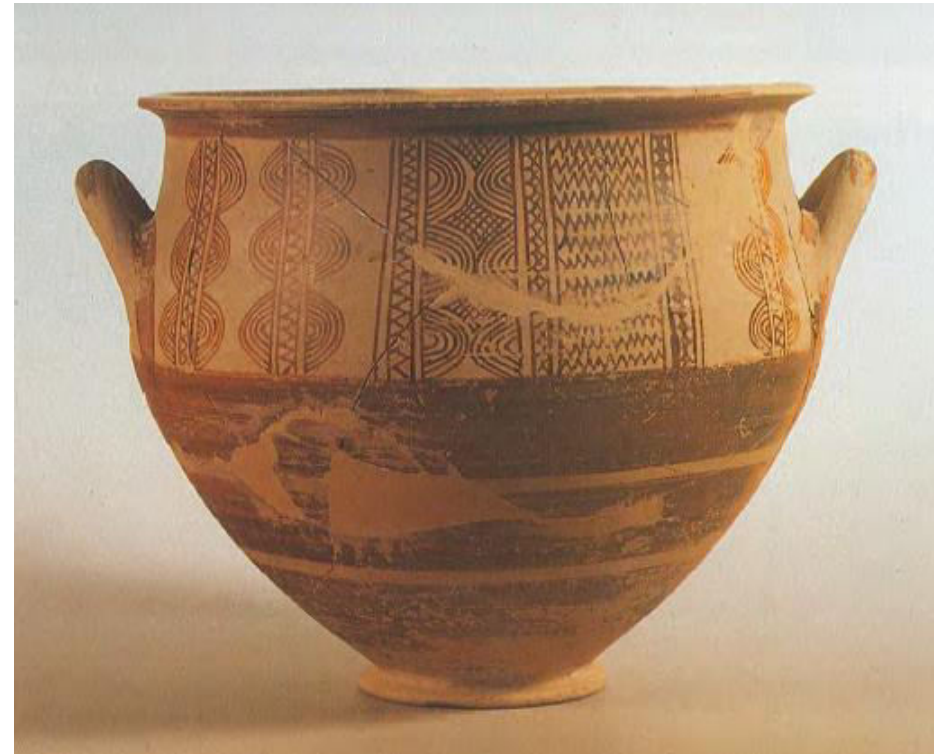

ΥΕ ΠΙΓ
ψευδόστομος αμφορέας
‘Πολυποδικού Ρυθμού’
Απλώματα Νάξου

ΥΕ ΙΙΙΓ
πυξίδα με εικονιστική διακόσμηση
Ανοιχτή επί Σκοτεινού
Λευκαντί *Ξηρόπολις* (Εύβοια)

ΥΕ ΙΙΙΓ
κρατήρας
Διακάτα Κεφαλληνίας

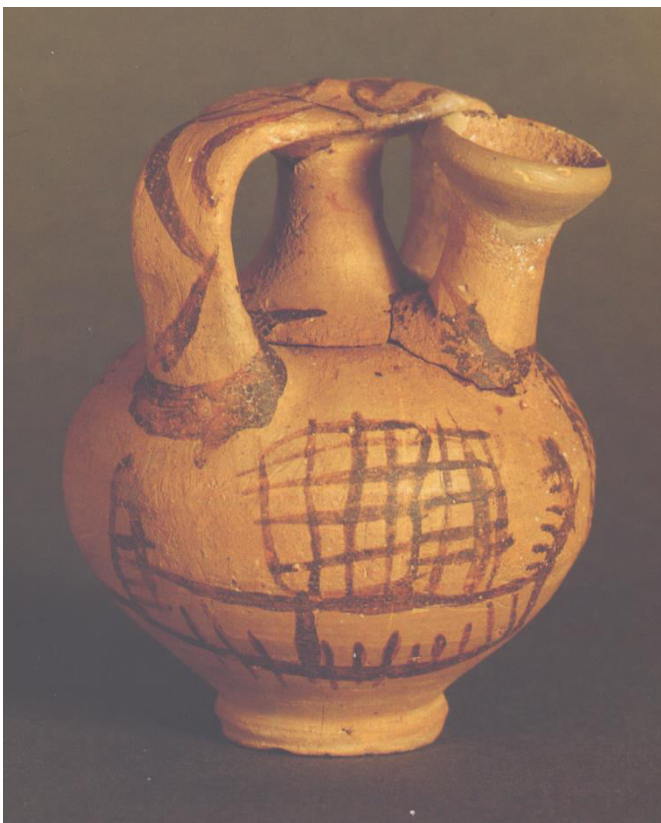

Ειδώλιο πτηνού
Αμυκλαίον
ΥΕ ΙΙΓ

Παραστάσεις πολεμικών πλοίων
Πύργος Λιβανάτων (Κύνος) Φωκίδας
ΥΕ ΙΙΓ Μέση

Παραστάσεις πολεμικών πλοίων
Ασίνη (πάνω)
Σκύρος (δεξιά)

Μεταξάτα
Κεφαλληνίας

Άγιος Ηλίας Αιτωλίας

Τυπικά δείγματα διακοσμημένης ΥΕ ΙΙΓ κεραμικής
από περιοχές της Δυτικής Ελλάδας

Στις παρυφές του μυκηναϊκού κόσμου

Κύλικες από τον Εξάλοφο Τρικάλων
Θεσσαλία
ΥΕ ΙΙΙΓ

Διπλός πέλεκυς από το
Καταμάχι Σουλίου (Ηπειρος)
ΥΕ ΙΙΙΒ-Γ

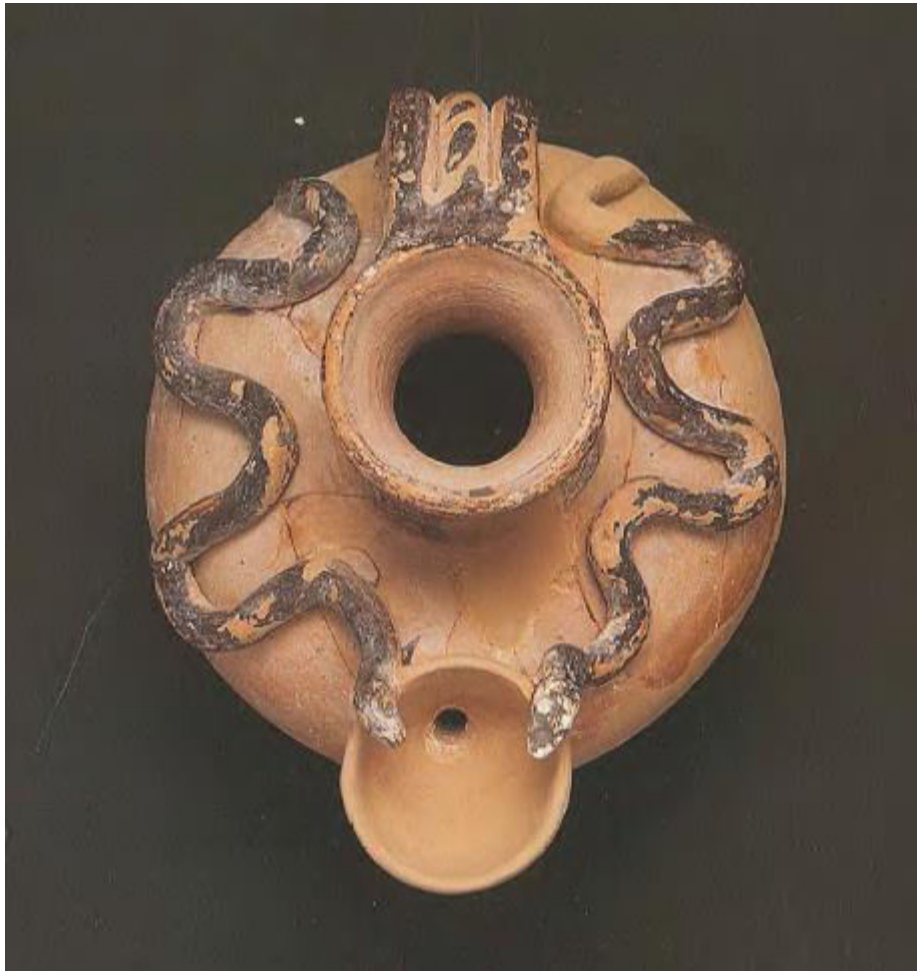
Πάνω και δεξιά:
Όπλα και κοσμήματα
από το ΥΕ ΙΙΙΒ-Γ νεκροταφείο των
Σπαθών Ολύμπου

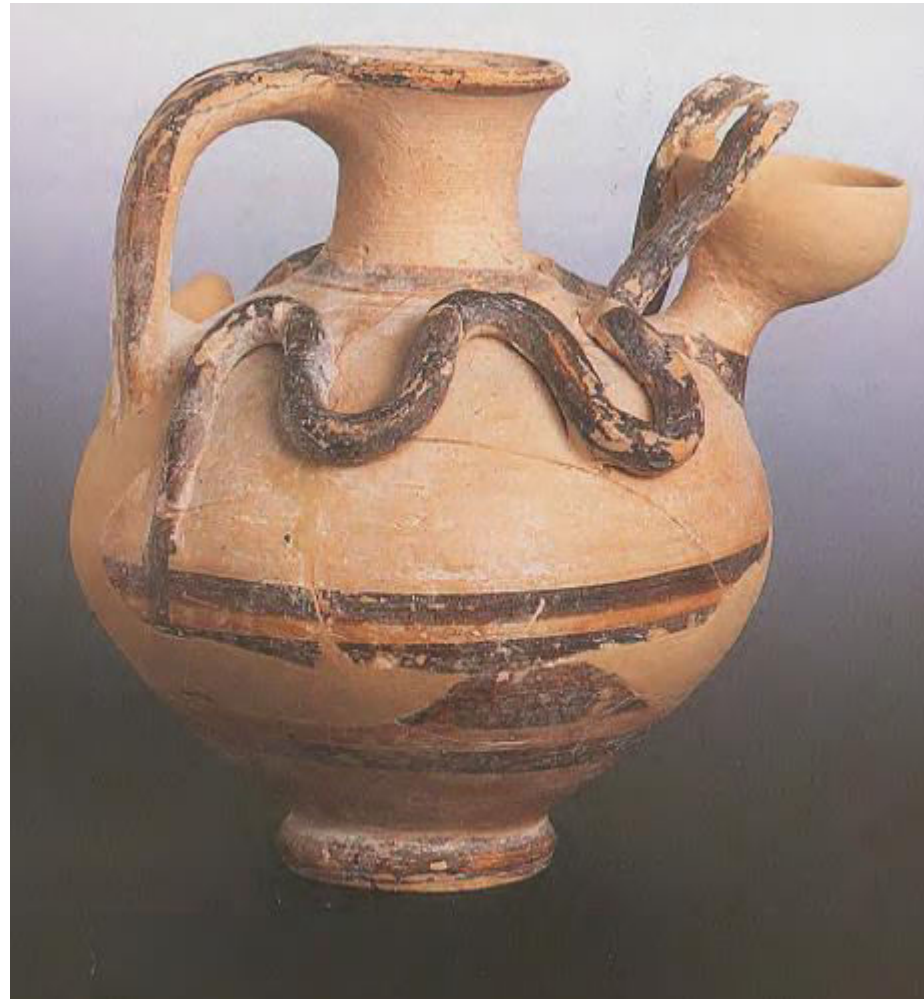

Ειδώλιο τύπου Ψ

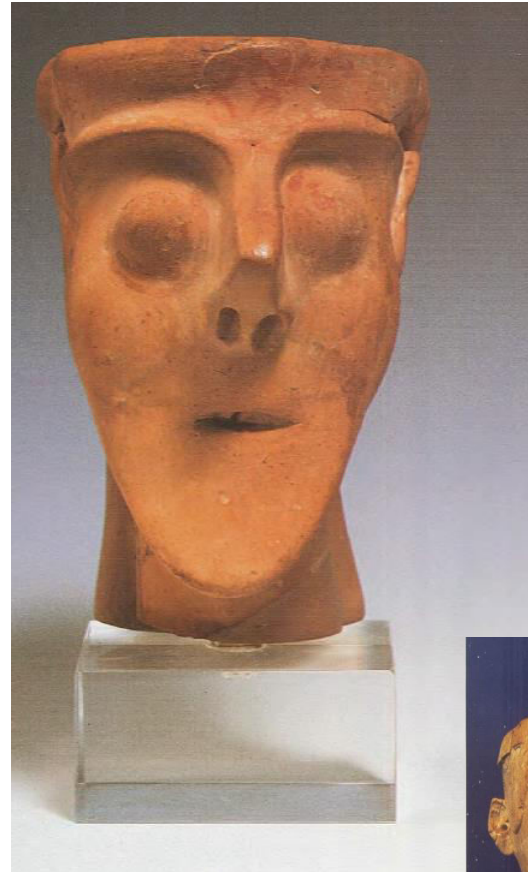
Ειδώλιο γυναίκας με
υψωμένα χέρια
Τίρυνθα
ΥΕ ΙΙΓ

Πρόχους με πλαστική διακόσμηση όφεων
Ιαλυσός τ. 20
Ρόδος
ΥΕ ΙΙΙΓ

Τα μέσα αλλάζουν, μερικές εικονιστικές ανάγκες μένουν

Φυσικοκρατική ελεφάντινη κεφαλή
Μυκήνες 'Θρησκευτικό Κέντρο'
YE IIIΒ

↑'Ο Άρχων της Ασίνης' (YE IIIΓ 'Υστερη)

Συνέχεια και ασυνέχεια: από τη 2^η στην 1^η χιλιετία π.Χ.

- **Καλαπόδι (Άβαι) Φωκίδας:** κτήρια κάτω από το μετέπειτα ιερό του Απόλλωνα θεωρούνται ως πρόδρομοί του: χρονολογούνται από την ΥΕ IIIA1, αλλά η συνέχεια της λατρείας δεν είναι βέβαιη

Η ιστορία του μυκηναϊκού ιερού (W.-D. Niemeier)

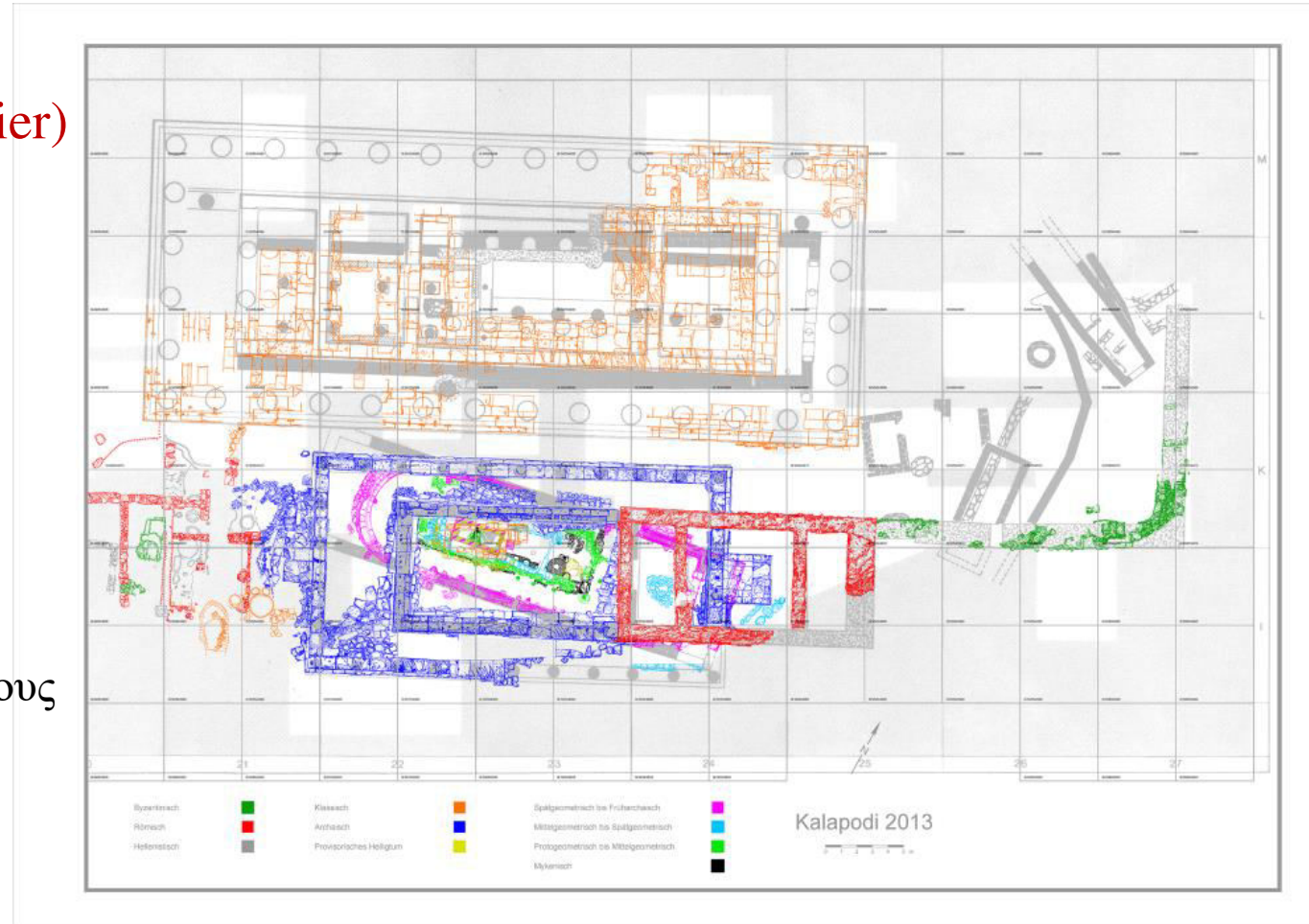
‘Ναός’ 1 ΥΕ IIIA1-ΥΕ IIIA2

‘Ναός’ 2 ΥΕ IIIB

- αποθέτης θεμελίωσης
- πεταλόσχημος βωμός
- βωμός/ πλατφόρμα θυσιών ζώων

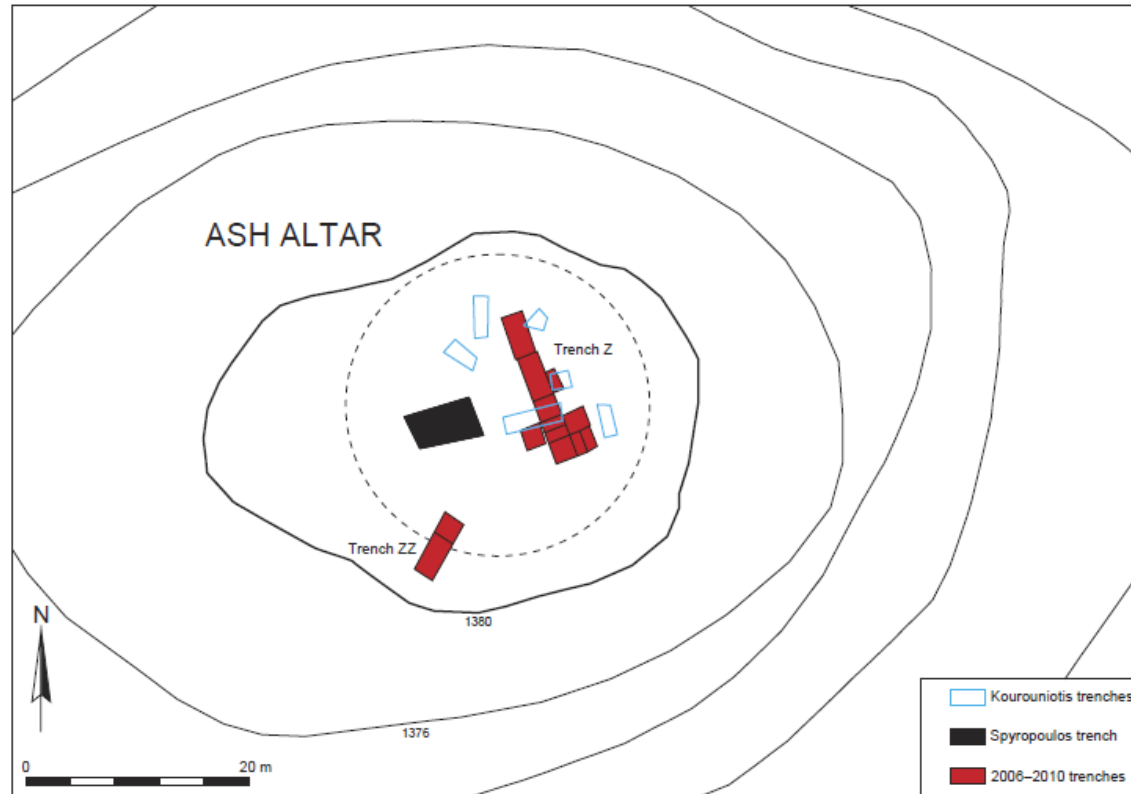
‘Ναός’ 3 ΥΕ IIIΓ

Συνέχεια μέχρι τους Ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους

Συνέχεια και ασυνέχεια: από τη 2^η στην 1^η χιλιετία π.Χ.

- Πρόσφατες μελέτες στο Όρος Λύκαιον (Αρκαδία) έδειξαν ότι ο βωμός τέφρας εκεί ήταν σε συνεχή χρήση από τον 15^ο αι. π.Χ. μέχρι τον 4^ο/3^ο αι. π.Χ.

Η συνέχεια ως επανερμηνεία: Η ιστορία των αγαλμάτων της Αγίας Ειρήνης

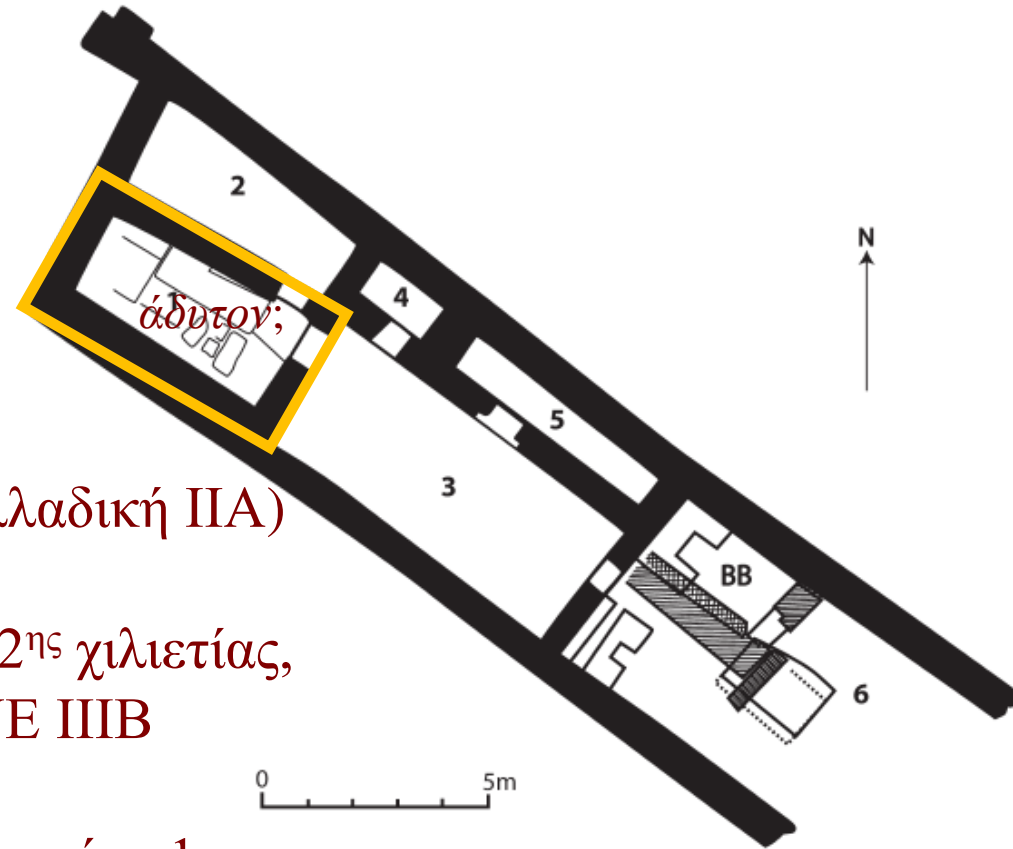
Ο λεγόμενος ‘Ναός’

Αρχικά κτίστηκε στην Περίοδο IV
(προχωρημένη Μέση Χαλκοκρατία)

Επεκτάθηκε στην Περίοδο VIIb
(σύγχρονη με Υστερομινωική IB/ Υστεροελλαδική IIA)

Υπήρξε συνεχής χρήση μέχρι το τέλος της 2^{ης} χιλιετίας,
αν και η θέση ήταν σε παρακμή μετά την ΥΕ IIIB

Γεωμετρικό ιερό είχε ιδρυθεί εντός του Δωματίου 1

Πήλινα ‘αγαλμάτια’ όπως βρέθηκαν
στο Δωμάτιο 1 του ‘Ναού’

Κεφαλή του αγαλματίου 1-1 όπως βρέθηκε στο Γεωμετρικό ιερό

Ο μυκηναϊκός κόσμος και οι μύθοι

- Η ανακάλυψη της ‘ιστορικότητας’ της επικής παράδοσης υπήρξε ο πρώτος βασικός παράγοντας διαμόρφωσης της μυκηναϊκής αρχαιολογίας (και της Αιγαιακής προϊστορίας εν γένει)
- *Πριν* την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β, ήταν δύσκολο να αμφισβητηθεί η σύνδεση μεταξύ της αίγλης των ακροπόλεων, των ανακτόρων, των βασιλικών ταφών και των πολυτελών αντικειμένων και της ένδοξης ηρωικής κοινωνίας
- *Μετά* την αποδοχή της αποκρυπτογράφησης η αντίθεση μεταξύ των γραφειοκρατικών ενδιαφερόντων του ανακτόρου και των ηρωικών προτεραιοτήτων των ηρώων του έπους φάνηκε να κλονίζει τη σχέση των τελευταίων με την Εποχή του Χαλκού, αν και αρκετές μορφές της επικής τεχνητής γλώσσας (Kunstsprache) φάνηκε να σχετίζονται με την Εποχή του Χαλκού
- Στο πρόβλημα της σχέσης των μύθων και της ιστορίας πρέπει να θυμόμαστε ότι ο **μύθος δεν** είναι ούτε μη-ιστορικός, ούτε ψευδοϊστορικός, ούτε αναξιόπιστος και ανακριβής· ο μύθος και οι δομές σκέψης που σχετίζονται με την γένεση, διαμόρφωση και πρώιμη εξέλιξη και λειτουργία του **προηγούνται της ίδιας της ιδέας της ιστορίας**

Οι καταβολές ενός ομηρικού στίχου

Η αρχική μορφή του στίχου
(η μόνη που συμφωνεί
με το ομηρικό μέτρο)
αντιστοιχεί
σε τύπους *παλαιότερους*
των μυκηναϊκών πινακίδων

Μηριόνης ἀτάλαντος

Ἐνυαλίω **ἀνδρ**ειφόντη

Μηριόνης ὅμοιος στο βάρος/ δύναμη

με τον Ενυάλιο, τον φονιά των ανδρών

Πιθανή αρχική μορφή του στίχου:

Μηριόνᾱς **χα**τάλαντος

Ἐνῠαλίω **ἀν**ρχ^wόντᾱ

Mēriónās hatálāntos

Enūalíōy anrk^{hw}óntāy [τα σημεία ⁻ δείχνουν μετρικά μακρές συλλαβές]

Μεταγενέστερη εξέλιξη *ἀνϝ- > *ἀνρ- > *ἀνδρ-

Η μυκηναϊκή μορφή την εποχή θα μπορούσε να είναι ήδη **ἀνδρο**χ^wόντα *πρβλ. a-di-ri-ja-ri*
αλλά το **ἀ-** είναι θέσει μακρό καθώς ακολουθείται από τρία σύμφωνα

Η εξέλιξη αυτή *ανάγκασε* τους ποιητές να **επινοήσουν** τον τύπο **ἀνδρ**ειχ^wόντᾱς >
ἀνδρειφόντης (πάνω στο πρότυπο **ἀργ**ειχ^wόντᾱς > **ἀργ**ειφόντης)

Μυκηναϊκή ‘ιστορία’ και ελληνική μυθολογία

- Ένας σημαντικός αριθμός ονομάτων που αποδίδονται σε μυθικές μορφές στην επική και άλλες παραδόσεις φαίνεται ότι ήταν κοινά ονόματα στην Ύστερη Χαλκοκρατία:

te-se-u a-ki-re-u

Θησεύς Ἀχιλ(λ)εύς

e-ko-to

Ἑκτωρ

**e-te-wo-ke-re-we*

Ἐτεοκλεφής

> Ἐτεοκλῆς

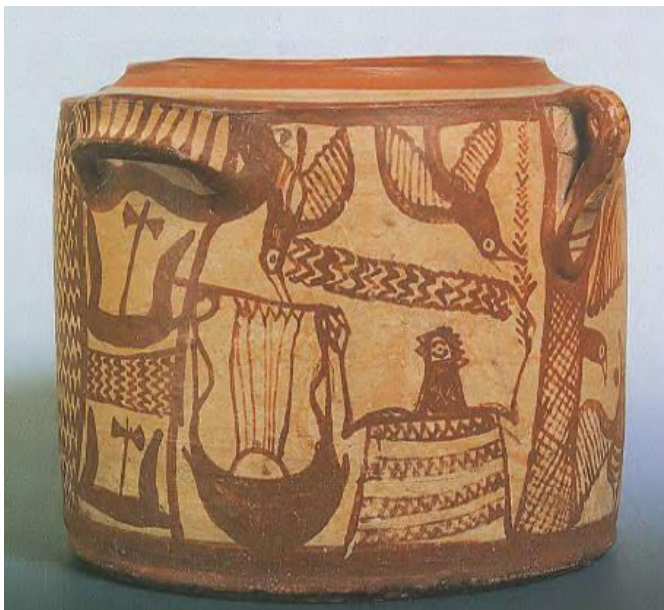
tu-we-ta

Θυφέστᾱς

> Θυέστᾱς/

Θυέστης

- Από την εποχή του Martin Nilsson (δεκαετία 1930), είναι σύνηθες να διαπιστώνει κανείς τη σύμπτωση μεταξύ των σημαντικών τόπων της μυθολογίας και εκείνων του μυκηναϊκού κόσμου
- Αν όμως το σύνολο των μυθολογικών κύκλων της 1^{ης} χιλιετίας π.Χ. έχουν ‘Μυκηναϊκή προέλευση’, τότε **χάνουμε την ίδια τη μυκηναϊκή μυθολογία... ή μήπως όχι;**

Εικονιστική πυξίδα
ΥΜ ΙΙΒ
Καλάμι Αποκορώνου
Δυτική Κρήτη

Δωμάτιο 6 ('μέγαρον' ή 'αίθουσα του θρόνου')
Ανακτορικό συγκρότημα Επάνω Εγκλιανού (Πύλος)

